

HOITAJIEN KOKEMUKSIA OPISKELIJA-OHJAUKSESTA

"Motivoituneen ja omatoimisuuteen pyrkivän opiskelijan ohjaaminen on mukavaa."

Partanen Sanna
Pääkkönen Leena

Opinnäytetyö
Hyvinvointipalveluiden osaamisala
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja (AMK)

2017

Hyvinvointipalveluiden osaamisala
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja (AMK)

Tekijä	Sanna Partanen & Leena Pääkkönen Vuosi 2017
Ohjaaja(t)	Tarja Lipponen & Birgit Mylläri
Työn nimi	Hoitajien kokemuksia opiskelijaohjauksesta
Sivu- ja liitesivumäärä	48 + 6

Opinnäytetyön aiheena oli hoitajien kokemukset opiskelijaohjauksesta. Tutkimuksen lähtökohtana oli tuoda esille hoitajien kokemuksia opiskelijaohjauksesta heidän työpaikoillaan. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka hoitajat kuvaavat harjoittelun ohjausta. Tavoitteena oli, että tutkimuksesta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää opiskelijaohjauksesta ja harjoittelun ohjaajakoulutuksen sisältöä ja menetelmiä kehitettäessä. Opinnäytetyö toteutetaan kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen menetelmällä ja aineisto analysoidaan käyttäen induktiivista sisällön analyysiä.

Tutkimus on laadullinen. Sen aineisto kerättiin Länsi-Pohjan ja Lapin sairaanhoitopiireissä työskenteleviltä hoitajilta, jotka osallistuivat harjoittelun ohjaajakoulutukseen. Hoitajat tekivät ennen ohjaajakoulutuksen alkua ennakkotehtävän, jossa heitä pyydettiin kertomaan vapaamuotoisesti opiskelijaohjauksistaan sekä toiveistaan liittyen ohjaajakoulutukseen. Tämä aineisto on tutkimusmateriaalina tässä opinnäytetyössä. Tässä työssä käsitteellä hoitaja tarkoitetaan ammattipätevyden omaavaa hoitajaa.

Tutkimustuloksissa selvisi, että hoitajat kokivat opiskelijaohjauskoulutuksen tarpeelliseksi. He odottivat sen selventävän epäselviä asioita ohjatussa harjoittelussa ja tuovan motivaatiota sekä auttavan heidän ammatillisessa kasvussaan.

Hoitajat kuvasivat opiskelijaohjauksen tuovan paljon tehtäviä ohjaajalle. Opiskelijaohjauksessa ilmeni kehitettävää ja tässä korostui opiskelijoilta saadun palautteen merkitys. Koululta toivottiin enemmän tukea harjoitteluun ja opettajan helppoa tavoitettavuutta pidettiin tärkeänä. Kokemukset ohjauksesta olivat antoisia, mutta myös haastavia. Ohjausta helpottavia tekijöitä ja koko ohjausprosessin tuomaa yhteenkuuluvuuden tunnetta pidettiin tärkeänä. Kansainvälisten opiskelijoiden koettiin tuovan positiivisen lisän ohjaukseen, mutta kieliongelmat ja arvioinnin vaikeuden koettiin aiheuttavan haasteita ohjaukseen.

Harjoittelun tavoitteita oli kirjoitelmissa kuvattu eri näkökulmista. Päämääränä ohjauksessa oli tavoitteisiin pääseminen. Ohjaukseen kuuluva ajankäyttö koettiin haasteelliseksi ja myös opiskelijoiden arviointia pidettiin haastavana. Varsinaisia ongelmia opiskelijaohjaukseen koettiin tulevan opiskelijoiden psyykkisistä vaivoista ja harjoittelun järjestymistä koskevissa asioissa.

Avainsanat Ohjaus, ohjattu harjoittelu, hoitaja

School of Social Services, Health and Sports
Degree Programme in Nursing and Health Care
Bachelor of Health Care

Author	Sanna Partanen & Leena Pääkkönen Year 2017
Supervisor	Tarja Lipponen & Birgit Mylläri
Subject of thesis	Nurses` Experiences of Student Counselling
Number of pages	48 + 6

The subject of this thesis is Nurses' Experiences of Student Counselling. The starting point of the research was to discuss nurses' experiences of student counseling at their workplaces. The purpose of the study was to find out how nurses describe practical training guidance. The aim was to make use of the information gained from the research in the development of student counselling and the content of clinical training instructor training and methods. The thesis was carried out by using qualitative research methods and the data was analyzed by using inductive content analysis.

This is a qualitative research. Its material was collected from nurses who were working in the hospitals district of Länsi-Pohja and Lapland, and who participated in training for clinical training guidance. At the beginning of the tutorial training nurses wrote about their experiences related to student counselling and tutor training. This material is the research material in this thesis. In this work the term nurse means a nurse with professional qualifications. The results of the research showed that nurses felt that student counselling was necessary. They expected it to clarify ambiguous issues in guided practical training, bring motivation, and help their professional growth.

The nurses described student counselling as bringing a lot of tasks to the tutor. Student guidance was developed and the emphasis was on the importance of feedback from the students. More support was desired from the school and the easy access to contact the teachers was considered important. Experience in guiding was rewarding, but also challenging. Factors facilitating guidance and the sense of cohesion brought about by the whole process of guidance were considered important. International students were thought to bring a positive boost to guidance, but language problems and the difficulty of assessment were felt to pose challenges to guidance.

The objectives of the practice were described in the papers from different perspectives. The goal of the guidance was to reach goals. The time spent in guidance was considered challenging and student evaluation was considered challenging. The actual problems of student counseling were reported in the issues of mental illness and placement of future students.

Key words Guiding, guided training, nurse

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 HOITAJA HOITOTYÖN OPISKELIJAN OHJAAJANA	7
3 OPISKELIJAN OHJAUS HOITOTYÖN HARJOITTELUSSA.....	10
3.1 Ohjausprosessi.....	11
3.2 Ohjaajan ja opiskelijan roolit sekä näiden välinen vuorovaikutus	12
3.3 Kansainväliset opiskelijat ohjattavana	13
3.4 Oppimistyylit ja ohjauksen haasteet.....	16
4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT	17
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	19
6 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	21
6.1 Hoitajien tehtävät hoitotyön harjoittelussa	22
6.2 Hoitajien kuvaukset hoitotyön harjoittelun kehittämisestä.....	25
6.3 Yhteistyö koulun ja asiakkaiden kanssa ohjatussa harjoittelussa	27
6.4 Hoitajien kokemukset harjoittelun ohjauksesta ja toiveet harjoittelun ohjaajakoulutukselle	28
6.5 Kansainväliset opiskelijat.....	32
6.6 Ohjatun harjoittelun tavoitteet	34
6.7 Ongelmat ja haasteet harjoittelun ohjauksessa	37
7 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS.....	41
8 POHDINTA	43
LÄHTEET	44
LIITTEET	47

1 JOHDANTO

"Opiskelijanohjaaja ottaa vastaan uudet opiskelijat. Hän kertoo osaston toiminnasta ja käytössä olevista toimintamalleista. Ohjaaja myös esittelee paikat ja hoitaa käytännön asiat, kuten avaimet ym." Näin kuvattiin harjoittelun ohjausprosessin alkua tutkimuksen aineistossa.

Tulevan hoitajan harjoittelussa tapahtuva oppiminen on kolmasosa koulutuksen sisältöä (Metropolia 2017). Harjoittelun ohjaajan tehtävänä on opettaa ja ohjata sekä arvioida opiskelijan ammatillista kehittymistä. Ohjaaja luo pohjan turvallisuudelle oppimiselle sekä huomioi opiskelijan aiemman kokemuksen ja nykyiset tavoitteet. Onnistunut ohjaus luo pohjaa ammatilliselle kehitymiselle. (HUS, Opiskelijaohjauksen käsikirja 2014, 20.) Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, miten hoitajat kuvaavat harjoittelun ohjausta työpaikoillaan. Tässä työssä käsitteellä hoitaja tarkoitetaan ammattipätevyden omaavaa hoitajaa.

Tutkimuksen aineisto kerättiin Länsi-Pohjan ja Lapin sairaanhoitopiireissä työskenteleviltä hoitajilta, jotka osallistuivat harjoittelun ohjaajakoulutukseen. Hoitajat tekivät ennen ohjaajakoulutuksen alkua ennakkotehtävän, johon he kirjoittivat kokemuksistaan hoitotyön opiskelijan ohjaamisesta (liite 1). Tämä aineisto on tutkimusmateriaalina tässä työssä ja siinä esiintyvät lainaukset ovat peräisin tästä ennakkomateriaalista. Kyseisessä ohjaajakoulutusryhmässä oli yhteensä 22 hoitotyöntekijää. Koulutusta on järjestetty jo monen vuoden ajan. Koulutus on Lapin Ammattikorkeakoulun työelämälle järjestämää ja kouluttajina toimivat lehtorit Tarja Lipponen ja Birgit Mylläri. Koulutus toteutetaan sosiaali- ja terveysministeriön antaman ohjeistuksen mukaisesti (liite 2). Liitteestä on poistettu päivämäärät osallistujien yksityisyyden suojaamiseksi.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen menetelmällä ja aineisto analysoitiin käyttäen induktiivista sisällön analyysiä. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka hoitajat kuvaavat harjoittelun ohjausta. Tutkimuksen tavoitteena oli, että siitä saatavaa tietoa voidaan hyödyntää opiskelijaohjausta ja harjoittelun ohjaajakoulutusta kehittäessä. Opiskelijaohjauksen kehittäminen on tärkeä osa-alue hoitotyössä, koska opiskelijat ovat tulevia hoito-

työn ammattilaisia ja heidän toimintaansa vaikuttaa heidän harjoittelussa saamansa ohjaus (Savolainen & Soikkeli 2007, 4).

2 HOITAJA HOITOTYÖN OPISKELIJAN OHJAAJANA

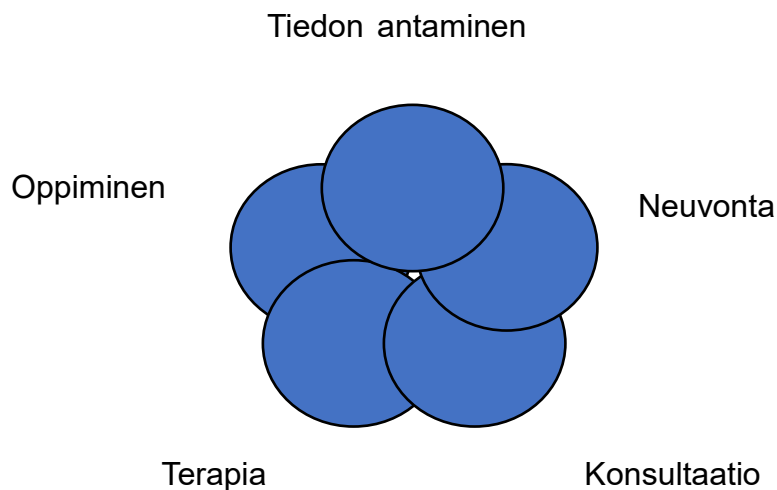
Hoitajien työnkuvaan kuuluu hoitajaopiskelijoiden ohjaaminen. Hoitajalta edellytetään tietämystä nykyisistä opiskeluvaatimuksista sekä valmiutta ohjaamiseen. Ohjaaminen edellyttää, että hoitaja tietää opiskelijan tavoitteet ja osaamisen tason, jotta voi ohjata opiskelijaa kohti realistisia tavoitteita. Esimerkiksi sairaanhoitajan perushoidon harjoittelun tavoitteissa on, että opiskelijan tulee oppia toimimaan hoitotyön arvojen ja periaatteiden mukaisesti aloitteellisesti ja osallistua ohjatusti turvallisen lääkehoidon toteutukseen. (HUS, Opiskelijaohjauksen käsikirja 2014, 20; Lapin AMK Ohjatun harjoittelun työkirja sairaanhoitajaopiskelijalle).

Sairaanhoitajan ammatillisen osaamisen vähimmäisvaatimuksena on seuraavien osa-alueiden hallinta: asiakaslähtöisyys, hoitotyön eettisyys ja ammatillisuus, johtaminen ja yrittäjäyys, kliininen hoitotyö, näyttöön perustuva hoitotyö ja päätöksenteko, ohjaus- ja opetusosaaminen, terveyden- ja toimintakyvyn edistäminen, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden laatu ja turvallisuus. Näistä kaikista muodostuu sairaanhoitajan tutkintoon vaadittavat opintopisteet. Ohjaus on siis yksi yhdeksästä osaamisalueesta, joita sairaanhoitajan tutkinnossa painotetaan. Vänskän ym. mukaan ohjaajan ajatukset opiskelijasta ja opiskelijan oppimistavoista vaikuttavat oman alan osaamisen lisäksi ohjaajan ohjauksellisiin lähestymistapoihin. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin opiskelijaohjauksen käsikirjassa painotetaan, että hoitajan olisi hyvä tiedostaa oma oppimis- ja ohjaustyylinsä, jotta hän voi ottaa huomioon myös opiskelijoiden erilaiset oppimistyylit- ja tavat. (Eriksson, Korhonen, Merasto & Moisio 2015, 35; Vänskä, Laitinen-Väänänen, Kettunen & Mäkelä 2011, 21.)

Hyvän ohjaajan ominaisuuksiin kuuluu, että hän on sisällön asiantuntijana luonteeltaan empaattinen, luotettava, rauhallinen ja selkeäkielinen. Lisäksi hänen tulisi olla ennakkoluuloton, suunnitelmallinen, myönteinen, rohkaiseva ja tilaa antava. Vuorovaikutuksellinen suhde on oleellista. Ohjaussuhteessa hyvä ohjaaja on ohjausmyönteinen, itseensä luottava, ystävällinen, kärsivällinen ja joustava. Opiskelijan tavoitteisiin pääsemiseksi ohjaajan tulisi aktivoida opiskelijaa kysymyksillä, antaa ja vastaanottaa palautetta ja kysyä perusteluja asioille.

Ohjaajan omat käsitykset oppimisesta saattavat vaikuttaa hänen ohjaustoimintaansa. Esimerkiksi kotikasvatuksesta ja kouluajoilta saadut kokemukset muokkaavat ajatusta opiskelijan ja ohjaajan rooleista. (Elomaa, Lakanmaa, Palta, Saarikoski & Sulosaari 2008, 29; Eloranta & Virkki 2011, 51.)

Harjoittelun ohjaajan tulee sitoutua opiskelijan ohjaukseen ja luoda turvallinen ja avoin ilmapiiri oppimiselle. Harjoittelun ohjaaja opettaa ja ohjaa sekä arvioi opiskelijan oppimista ja ammatillista kehittymistä. Säännöllinen ja jatkuva palautteen antaminen ja saaminen sekä oman toiminnan arvioiminen ohjaajana ja ammattihenkilönä on tärkeää ohjaamisen onnistumisen kannalta. Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen täytyy myös huomioida ohjauksessa. Selkeät ja arvioitavissa olevat tavoitteet, jotka ohjaukselle asetetaan, ovat pohjana arvioinnille. Esimiehen ja kollegoiden rooli tuen ja palautteen antajana on tärkeää. Koko työyhteisön kollegiaalinen käyttäytyminen toisiaan kohtaan sekä sitoutuminen, motivaatio ja myönteinen asenne opiskelijaohjaukseen nähdään opiskelijaohjauksen eräänä laatuvaatimuksena. Opettamisen ja oppimisen mahdollisuus edistää ohjaajan sitoutumista opetus- ja ohjaustoimintaan. (HUS, Opiskelijaohjauksen käsikirja 2.0 2017, 32; Kyngäs, Kääriäinen, Poskiparta, Johansson, Hirvonen & Renfors 2007, 45.)

Kuvio 1. Ohjaustyöhön sisältyvät elementit (Vänskä ym. 2011, 19)

Kuviossa nähtävät elementit liittyvät aina ohjaukseen. Elementit vaihtelevat ja painottuvat eri tavoin riippuen muun muassa tilanteen tavoitteista, ohjaukseen käytettävästä ajasta ja tilasta sekä ohjaustilanteen kulusta. Oppijan ja asiantuntijan rooleilla ja ohjaajan lähestymistavoilla on myös vaikutusta siihen mitkä elementit painottuvat. Joissakin ohjaustilanteissa ohjaus painottuu tiedon antamiseen ja neuvontaan, toisessa ohjaustilanteessa terapeutit elementit ovat enemmän esillä. Terapeutit keinot eroavat osin ohjauksesta ja neuvonnasta, esim. psykoterapialla, joka on yleiskäsite monille psykoterapiamuodoille ja sillä tarkoitetaan mielenhoitoa. Ohjaukseen liittyy kuitenkin aina oppimista ja neuvon antamista sekä tarvittaessa konsultaatiota. Konsultaatio keskittyy yleensä ennalta sovittuun teemaan. Konsultaatiolla ohjausprosessissa voidaan käsitellä oppijan tai ohjaajan esiin nostamia ajankohtaisia asioita. Kaikista elementeistä ja näiden yhdistelmistä muodostuvat ohjaustilanteet ovat aina omanlaisiaan. (Vänskä 2008, 19; Helander 2000; Luovi 2017.)

3 OPISKELIJAN OHJAUS HOITOTYÖN HARJOITTELUSSA

Hoitotyön hallinnon osallistuminen opiskelijaohjauksen kehitysprosessiin on erittäin tärkeää. Esimerkiksi osastonhoitaja on tärkeässä roolissa opiskelijan ohjauksessa, koska osaamisen johtaminen on esimiehen tehtävä. Näyttöön perustuvan hoidon toteutumisen edistäminen ja arviointi kuuluvat osastonhoitajan työhön, kuten myös osaston hoitohenkilökunnan. Oppimisympäristön luomisessa ja osaston toimintakulttuurin kehittämiseksi osastonjohtajalla on keskeinen asema. Osastonhoitaja myös edistää ja tukee keskustelevaa ilmapiiriä. Ilman hallinnon osallistumista on vaikea luoda uudenlaisia yhteistyö- ja toimintamalleja. Erityisesti opiskelijavastaavien olisi tärkeää saada ajallisia resursseja opiskelijaohjauksen kehittämiseen työyksikössään. Pedagogisen osaamisen välittämisestä ja tiedonkulusta opiskelijaohjauksessa vastuun kantavat opettajat ja koulu. Tiedon tulisikin kulkea saumattomasti koululta työyksiköihin ja toisinpäin, samoin koulun ja opettajien tulisi pystyä tukemaan ohjaajia työyksiköissä. (Elomaa 2008, 34; HUS, Opiskelijaohjauksen käsikirja 2.0 2017, 32-33.)

Ohjaus on opetuksen osa-alue, jossa painottuu käsitteellisen tiedon soveltaminen käytäntöön. Sen tavoitteena on tukea opiskelijan ammatillista ja persoonallista kasvua. Ohjauksessa ohjaaja ja opiskelija kohtaavat tasavertaisina vuorovaikutuksessa. Ammattitaitoa edistävällä ohjatulla harjoittelulla on suuri merkitys opiskelijan ammatillisen kasvun ja kehittymisen kannalta. Myös opiskelijan vastavuoroinen yhteistyösuhde asiakkaan kanssa on yksi keskeisimmistä asioista opiskelijan oppimisen kannalta. Asiakas on oman tilanteensa asiantuntija ja voimavarojensa mukaan osallistuu opiskelijan oppimisprosessiin. Asiakas voi rohkaista opiskelijaa ja antaa kannustavaa palautetta ja näin vahvistaa opiskelijan luottamusta omaan osaamiseensa. Tässä työssä käsitteellä asiakas tarkoitetaan tutkimusaineistossa ilmenneitä käsitteitä asiakas ja potilas. (Elomaa ym. 2008, 13, 33; Eloranta & Virkki 2011, 19; HUS, Opiskelijaohjauksen käsikirja 2.0 2017, 27.)

3.1 Ohjausprosessi

Ohjatun harjoittelun ohjausprosessi on monitahoinen eri toimintatapojen, lähestymistapojen ja työmenetelmien joukko. Ohjaus voidaan nähdä työmuotona, kohtaamisena, jonka tavoitteena on ohjaajan ja opiskelijan hyvä yhteistyö ja sen kautta opiskelijan oppiminen. Opiskelija oppii itse käsittelemään kokonaisuuksia, käyttämään resursseja, ratkaisemaan ongelmia ja suuntaamaan oppimistaan siten, että kehitystä on mahdollista tapahtua. Opiskelijan kehittyminen ja muuttuminen vaativat omien toimintojen tutkimista ja niiden todeksi elämistä. Ohjaustilanteessa ohjaaja on opiskelijan käytettävissä ja antaa ohjattavalle aikaa, huomiota, arvostusta sekä kunnioitusta. (Vänskä ym. 2011, 16.)

Oppiminen on prosessi, jossa oppija tiedostaa omia käsityksiään, muuttaa ja kokeilee niitä omien ajatteluominaisuuksiensa mukaan. Oppija on kokonaisuus, joka on kehittynyt aikaisemmassa ympäristössä tiettyyn vaiheeseen ja jatkaa kehitystä edelleen. Motivoitunut oppija pyrkii itsensä kehittämiseen ja hänellä on halu ja tarve siihen. Jokainen oppija on yksilö ja jokaisella yksilöllä on omat oppimistapansa, joita on mm. kokeminen, pohtiminen, ajatteleminen ja tekeminen. Oppimiseen ja opettamiseen kuuluu tavoitteellisuus ja vastavuoroisuus. (Oinonen 2000, 33; Frisk 2010, 8.)

Oppimisprosessi ohjatussa harjoittelussa alkaa perehdytyksellä työpaikalla. Alustavat tavoitteet voivat olla jo laadittuna tai ne laaditaan harjoittelun alussa. Tavoitteet käydään läpi ohjaajan kanssa ja ne hyväksytään. Samalla tutustutaan myös oppimistehtävään ja suunnitellaan, kuinka se toteutetaan. Kun harjoittelua on suoritettu noin puolet, tehdään väliarviointi, jossa käydään läpi harjoittelun onnistumista ja tarkennetaan, mitä on vielä tärkeää oppia lisää. Harjoittelun loppupuolella palautetaan oppimistehtävä ja lopuksi on loppuarviointi. Harjoittelun ohjauksen parantamiseksi osastoilla on kehitelty mm. havainnollisia prosessimuotoisia ohjelmia, joissa harjoittelun edistymistä tarkastellaan viikoittain. Ohjelmat ovat kirjallisena ja sähköisinä ja niillä taataan samanlaiset ohjauskäytännöt opiskelijoille, opiskelijavastaaville ja ohjaajille. CLES-laatukysely on yksi käytössä oleva menetelmä, jossa opiskelijalla on mahdollisuus antaa palautetta toteutettavan ohjauksen laadusta ohjausprosessin loppupuolella. Saadun palautteen avulla ohjausta pyritään kehittämään. Näiden prosessimuotois-

ten ohjelmien on koettu selventävän ohjattua harjoittelua kaikkien ohjaukseen ja oppimiseen osallistuvien osalta. (Elomaa ym. 2008, 32; Niekka, Teuri & Tarr 2015, 34-36; HUS 2017.)

3.2 Ohjaajan ja opiskelijan roolit sekä näiden välinen vuorovaikutus

Ohjaajalla tarkoitetaan terveydenhuollon yksikön työyhteisössä työskentelevää hoitajaa, jonka tehtävänä on varsinaisen hoitotyön lisäksi huolehtia ohjauksen järjestelyistä ja siitä, että opiskelijalla on nimetty henkilökohtainen ohjaaja. Ohjaajan tehtäviin kuuluu harjoittelun toteutuksen suunnittelu, tavoitteiden asettaminen ja tarkistaminen opiskelijan kanssa sekä konkreettinen ohjaus ja arviointi siten, että asetettuihin tavoitteisiin on mahdollisuus päästä. (Elomaa ym. 2008, 25.) Ohjaajan rooli on antaa opiskelijalle tarvittavaksi katsomansa tiedon sekä tarjota tietoa ammattilaisena aloitteellisesti ja ymmärrettävästi. Ohjaaja mahdollistaa opiskelijan valita eri toimintavaihtoehtoista ja välttää valmiiden ratkaisumallien asettamista. Ohjaajan tulee pyrkiä vahvistamaan opiskelijan toimintakykyä. (Vänskä ym. 2011, 20.)

Hyvän ohjaussuhteen muodostumiselle on tärkeää, että opiskelija voi luottaa ohjaajaan ja tuntee olonsa turvalliseksi ohjaus- ja oppimistilanteessa. Hyvän ohjaussuhteen perustana on myös yhteinen vuorovaikutussuhde. Tällöin ohjaussuhde ei ole vain ohjaajasta opiskelijaan, vaan myös opiskelijan suhde ohjaajaan. Opiskelija kykenee vastaanottamaan tietoa ja käyttämään sitä hyväkseen. Opiskelijan osaa tarvittaessa pyytää neuvoa asiantuntijoita ja kykenee itse päättämään neuvojen noudattamisesta. (Vänskä ym. 2011, 20; Kuosmanen & Takula 2014, 18.)

Yleinen tekijä opiskelijan onnistuneeseen harjoitteluun on kannustava ympäristö. Tämä tarkoittaa, että opiskelija tuntee kuuluvansa työyhteisöön ja saa yksilöllistä huomiota sekä ohjausta koko henkilökunnalta. Tehokkaan oppimisen kannalta on myös tärkeää, että koko henkilökunta tietää, mitä opiskelijan rooliin kuuluu. Henkilökunnan määrällinen vajuus voi vaikuttaa opiskelijan oppimiseen negatiivisesti. (Nurse Education Today 2011, 763-766). Opiskelijan roolia työyhteisössä voidaan verrata työyhteisön näkökulmasta lyhytaikaisen sijaisen roo-

liin, lähinnä ohjatun harjoittelun keston vuoksi, joka yleensä on noin viisi viikkoa. Tässä ajassa opiskelijat eivät ehdi integroitua työyhteisön jäseniksi, mutta heille jää kuva työyhteisön sisäisestä dynamiikasta ja ilmapiiristä. Siksi olisikin tärkeää, että työyhteisössä vallitsee ilmapiiri, joka luo suotuisat olosuhteet oppimiselle. (Elomaa ym. 2008, 20; Eloranta & Virkki 2011, 28.)

Vänskän mukaan ohjaajan ja ohjattavan vuorovaikutuksella on suuri rooli ohjatun harjoittelun onnistumiseen. Ohjaajan tulee tuntee vuorovaikutuksen elementit ja työkalut sekä osata soveltaa niitä erilaisissa ohjaustilanteissa. Ohjaajan tulee tiedostaa, millainen itse on vuorovaikuttajana ja omat vahvuudet sekä alueet missä tulisi itseään kehittää tullakseen paremmaksi ohjaajaksi. Vuorovaikutuksen kehittämiseen ei riitä, että pohtii omaa toimintaansa, vaan täytyy osata ottaa vastaan palautetta ohjattavilta ja kollegoilta omasta vuorovaikutuksesta. Kuosmanen ja Takkula kirjoittavat hyvän vuorovaikutuksen edellytyksenä olevan sen, että ohjaaja ja ohjattava kokevat halua työskennellä yhdessä, heillä on samantyyppiset odotukset ohjauksesta ja uskoa oppimisen mahdollisuuteen. Hyvän vuorovaikutussuhteen muodostumiseen vaikuttavat myös ohjaajan ja ohjattavan taustatekijät kuten fyysiset, psyykkiset ja sosio-kulttuuriset tekijät sekä toimintaympäristötekijät mm. työkuulttuuri, ilmapiiri ja fyysiset tilat. (Vänskä ym. 2011, 35; Kuosmanen & Takkula 2014, 18 -19.)

3.3 Kansainväliset opiskelijat ohjattavana

Kansainvälisten opiskelijoiden osuus ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista vuonna 2014 oli 6,1%. Tutkintoja suoritettiin yhteensä 25002, joista ulkomaalaisten osuus oli yhteensä 1517 tutkintoa. (Tilastokeskus, koulutustilastot.)

Lisääntyneen maahanmuuton ja koulutusvaihdon myötä monikulttuurinen ohjaustyö lisääntyy. Monikulttuurinen ohjaus eroaa muusta ohjauksesta siinä, että ohjaaja ja ohjattava tulevat eri kulttuureista, edustavat erilaisia ryhmiä tai puhuvat eri kieltä äidinkielenään. (Onnismaa, Pasanen & Spanger 2000, 185). Ohjaustyössä on tärkeää ymmärtää yhteisöllisten ja yksilökeskeisten kulttuurien eroja ja onkin tärkeää, että ohjaaja ymmärtää oman kulttuuritaustansa ja sen vaikutukset ajatteluun ja toimintaan. Esimerkiksi Suomessa on totuttu melko suo-

rasanaiseen keskusteluun ja siirtymään nopeasti asiaan, yhteisöllisimmissä kulttuureissa pyritään olemaan kohteliaita ja ilmaisemaan asiat monimutkaisemmin ja hitaammin. (Korhonen & Puukari 2013, 13, 272) Monikulttuurisissa ohjauksissa voidaan joutua käyttämään tulkkia, joka hankaloittaa vuorovaikutusta. Ohjaustilanteissa tulee edetä verkkaisemmin eri kieltä tai kulttuuria edustavan oppijan kanssa kuin suomalaisen opiskelijan kanssa. (Onnismaa ym. 2000, 185 -191.)

Kansainvälistä opiskelijaa tai eri kulttuurista tulevaa opiskelijaa ohjattaessa on tärkeää ymmärtää yhteisöllisten ja yksilökeskeisten kulttuurien eroja. Länsimaisille yhteiskunnille on tyypillistä yksilöllisyyden korostus, kun taas aasialaisille, afrikkalaisille ja etelä-amerikkalaisille on ominaista yhteisöllisyyden korostus. Nykyään on kuitenkin monissa yhteisöllisissä kulttuureissa havaittu yksilöllisyyden merkityksen kasvua, näin esimerkiksi Kiinassa. Yhteisöllisestä kulttuurista tulevan opiskelijan koulutus- ja uravalintaan voi olla vanhemmilla ja suvun jäsenillä merkittävä vaikutus, kun taas länsimaisessa kulttuurissa opiskelijan oma identiteetti ja yksilöllinen valinta on merkityksellisempää. Ohjaajan tulisi pysyä ottamaan huomioon opiskelija yksilönä ja tarkastella, mikä hänelle on tarkoituksenmukaista ja merkityksellistä oppia. Avoimuus ja aito kiinnostus erilaisiin ihmisiin ja heidän kulttuureihinsa on keskeinen perusta kansainvälisen opiskelijan ohjauksessa, kuten yleensäkin monikulttuurisessa ohjauksessa. (Korhonen & Puukari 2013, 272-273.)

Kansainvälisen opiskelijan ohjauksessa on tärkeää kiinnittää huomiota oppimisprosessissa siihen, onko opiskelija kokemuksen vai ajattelun kautta oppiva. Länsimaisissa kulttuureissa on vaarana, että rationaalisen ajattelun korostus peittää kokemuksellisuuden. Toiminnan kautta oppiminen on useimmille ihmisille kanava, jonka kautta oppiminen tapahtuu helpoiten. Kansainvälisen opiskelijan sosiaalinen, kulttuurinen, biologinen, hengellinen ja poliittinen näkökulma voi poiketa siitä mihin olemme länsimaisessa kulttuurissa tottuneet ja kaikki nämä erot on hyvä huomioida ohjaustilanteessa. Silti jokainen kansainvälinen opiskelija tulee huomioida yksilöllisesti eikä sen mukaan mistä kulttuurista hän tulee. (Korhonen & Puukari 2013, 13-15.)

Kansainvälisen opiskelijan sopeutuminen uuteen kulttuuriin ja harjoittelupaikkaansa voidaan jakaa neljään eri vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa opiskelija orientoituu uuteen kulttuuriin ja oppimisympäristöönsä. Laadukas alkuvaiheen ohjaus ja neuvonta tukevat kansainvälisen opiskelijan opintojen aloitusta ja rakentavien vuorovaikutussuhteiden kehittymistä. Tässä vaiheessa kansainväliselle opiskelijalle tulee uutta informaatiota, kuten tulee kotimaassaan opiskelvallekin, mutta kansainvälisen opiskelijan informaation määrä on huomattavasti suurempi ja hän tarvitseekin usein konkreettista apua selvittääkseen tilanteesta. Toisessa vaiheessa kansainvälinen opiskelija havaitsee kulttuurin erot ja tulkitsee niitä. Tässä vaiheessa kansainvälisen opiskelijan oma kiinnostuneisuus, ongelmanratkaisukyky ja epävarmuuden sietokyky helpottavat sopeutumista. Integraatiovaiheessa opiskelijalle tarjoutuu jo paljon mahdollisuuksia tutustua uuteen kulttuuriin, ihmisiin ja opittavaan asiaan. Tässä vaiheessa olisi tärkeää, että työyhteisössä pystyttäisiin luomaan opiskelijalle hyviä suhteita työyhteisön jäseniin ja sitä kautta opiskelijan olisi helpompi päästä asetettuihin tavoitteisiin. Luottamuksellisten suhteiden rakentaminen mm. tutoropettajaan voi auttaa kansainvälistä opiskelijaa tilanteissa, joissa työyhteisön kanssa ilmenee ongelmia. Neljännessä ja viimeisessä vaiheessa kansainvälinen opiskelija käsittelee jo paluuta omaan maahansa ja arvioi eri maassa hankittuja kokemuksia ja sitä, kuinka voi niitä hyödyntää tulevaisuudessa. (Korhonen & Puukari 2013, 260-263.)

Kansainvälisten opiskelijoiden kokemukset Suomen korkeakoulujen opettajista ovat yleensä myönteisiä. Kansainvälisten opiskelijoiden kokemuksista opiskelusta Suomen ammattikorkeakouluissa on selvinnyt, että opiskelu täällä on itseohjautuvampaa eikä opettajilla ole niin suurta auktoriteettiasemaa. Opettajaa on yleensä helpompi lähestyä ja opiskelijat arvostavat opettajan hyviä vuorovaikutustaitoja. Opiskelijat ovat kuitenkin pitäneet tärkeänä englannin kielen hallintaa, sillä hyvän kielitaidon avulla opiskelijan on helpompi integroitua sosiaaliseen ympäristöönsä ja samalla uuteen kulttuuriin tutustuminen aiheuttaa vähemmän stressiä. Kansainväliset opiskelijat löytävät usein helposti yhteyden toisiin kansainvälisiin opiskelijoihin, mutta kontekstin luominen suomalaisiin on vaikeampaa. (Korhonen & Puukari 2013, 263-270.)

3.4 Oppimistyyliä ja ohjauksen haasteet

Oppimistyyliä on yhteys oppimiseen, mikä tarkoittaa oppijan luontaista tapaa tehdä havaintoja, ajatella ja oppia. Oppimistyyliin vaikuttavat mm. luontaiset valmiudet, ikä, kokemus, ennakkotieto opiskeltavasta asiasta sekä opiskeluympäristö. Jokainen oppija ja ohjaaja ovat erilaisia ja asioiden kokeminen eri tavalla luo haasteita ohjaukseen. Rikkautena ja samalla haasteena ohjauksessa on, että kokemukselliselta oppimistyyliältään erilaiset ihmiset kohtaavat ohjaustilanteissa. (Seitola, Tarvainen & Hyyti 2007; Eloranta & Virkki 2011, 53.)

Oppimistyyliämenetelmiä on useita. Yksi menetelmä oppimistyyliästä on havaintokanavien kautta oppiminen. Näitä havaintokanavia ovat kuuloaisti (auditiivinen oppija), näköaisti (visuaalinen oppija) sekä tekeminen ja tunteminen (kinesteettinen oppija). Jotkut ihmiset käyttävät näitä kaikkia havaintokanavia samanaikaisesti, toiset taas kokevat käyttävänsä tiettyä havaintokanavaa eniten. Toinen menetelmä oppimistyyliästä on jaottelu Kolbin mukaan. Kolb jakaa oppimistyyliä neljään kategoriaan: välitön kokeminen, reflektiova havaitseminen, abstrakti käsitteellistäminen ja aktiivinen kokeileminen. Tätä kutsutaan kokemukselliseksi oppimisen malliksi ja tämän mukaan ihmiset voidaan jakaa edellä mainittujen kategorioiden mukaan osallistujiin, tarkkailijoihin, päättelijöihin ja toteuttajiin. (Seitola ym. 2007.)

Ohjausta haastavia tekijöitä voi syntyä, kun työtä tehdään monien ristiriitojen tai paineiden alla. Väsymys tuo myös ohjaussuhteeseen negatiivisen asenteen ja silloin ihminen asettuu helposti puolustuskannalle ja passivoituu. (Kuosmanen & Takkula 2014, 19 -20.) Usein työtahti oppimispaikassa on kiireinen, mikä aiheuttaa psyykkistä kuormitusta ja stressiä. Tällaisessa tilanteessa oppiminen ja ohjaus voi olla vaikeaa toteuttaa onnistuneesti. Lukihäiriön ja keskittymisvaikeuksien sekä muiden erityisvaatimuksia vaativien opiskelijoiden on myös koettu tuovan haastetta ohjaukseen ja opiskelijan tavoitteiden täyttyminen on epävarmaa. Oppimisympäristöllä voi olla myös negatiivisia vaikutuksia opiskelijan kokemuksiin. Työyhteisön ihmisten väliset suhteet, osastolla toteutettava hoitotyö ja osastolla vallitseva johtamiskulttuuri voivat vaikuttaa opiskelijaan niin, että hän voi miettiä jopa alan vaihtoa. (Elomaa ym. 2008,13; Rikkilä 2016, 13-33.)

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT

Hoitotieteellisellä tutkimuksella voi olla erityyppisiä tarkoituksia. Tutkimus voi olla identifioiva tai kartoittava, jossa ilmiön tunnistaminen ja nimeäminen ovat oleellisia. Kuvailevassa tutkimuksessa taas keskeistä on henkilön, tapahtumien tai tilanteen kuvaaminen. Kuvailevassa tutkimuksessa esitetään tarkkoja kuvauksia ilmiön yleisyydestä, ilmenemistavasta ja ilmiön tunnuspiirteistä. Tarkoituksena voi olla myös ilmiön selvittäminen ja selityksen keksiminen tilanteelle tai ongelmaan. Selvitetään miten eri tapahtumat, uskomukset, ja asenteet ovat vaikuttaneet tähän ilmiöön ja kuinka nämä tekijät ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Tutkimus voi olla myös ennustava, jolloin ennustetaan tapahtumia tai ihmisten toimintoja, jotka ovat seurausta jostakin ilmiöstä. Tutkimuksessa voi olla useampi tarkoitus ja tarkoitus voi myös muuttua tutkimuksen edetessä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2006, 129.) Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka hoitajat kuvaavat harjoittelun ohjausta.

Tutkimuksen tavoitteet määritellään usein sen mukaan, miten tietoa voidaan hyödyntää. Tutkija voi arvioida, kuinka tietoa voi hyödyntää hoitotyön käytännöissä, johtamisessa, terveysalan koulutuksessa ja hoitotieteellisessä jatkotutkimuksessa (Kankkunen & Vehviläinen - Julkunen 2013, 99; Soikkeli & Savolainen 2007, 21.) Tämän tutkimuksen tavoitteena on, että siitä saatavaa tietoa voisi hyödyntää opiskelijaohjausta ja harjoittelun ohjaajakoulutuksen sisältöä ja menetelmiä kehitettäessä.

Tutkimus on ajankohtainen, koska hoitoalalla työn tehokkuus on jatkuvan kehityksen kohteena, tällöin myös hoitajan työn määrää ja laatua seurataan tarkasti. Tutkimus antaa tietoa hoitajien opiskelijaohjauksen haasteellisuudesta sekä jatkuvasti kehittyvän työn ja opiskelijoiden ohjaamisen yhteensovittamisesta. Tämän tutkimuksen pohjalta voidaan kehittää opiskelijaohjausta ja ohjaajakoulutusta.

Tutkimuksen tehtävänä on selvittää ilmiötä, jota ei tunneta, mutta jota halutaan ymmärtää. Sen avulla voidaan jäsentää todellisuutta paremmin hallittavaan muotoon. Tutkimustehtävät ovat usein kysymysmuodossa, jolloin ne täsmentävät tutkimuksen tarkoitusta. Tutkimukseen osallistuneiden näkökulma tulee näin hyvin esille. (Kananen 2015, 60; Kylmä & Juvakka 2007, 53, 163.)

Tutkimustehtävänä tässä opinnäytetyössä on:

Miten hoitajat kuvaavat harjoittelun ohjausta?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Laadullinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja aineisto kootaan luonnollisissa, todellisissa tilanteissa. Laadullisessa tutkimuksessa suositetaan ihmistä tiedonkeruun menetelmänä. Tässä tutkimuksessa käytetään induktiivista analyysiä aineiston pohjalta. Tämä tarkoittaa sisällön analysoimista yksityisestä tiedosta yleiseen tietoon. Laadullisessa tutkimuksessa valitaan kohdejoukko tarkoituksen mukaisesti, ei satunnaista menetelmää käyttäen. Tutkimussuunnitelma muotoutuu laadullisen tutkimuksen edetessä ja se toteutetaan joustavasti olosuhteiden mukaan. Käsiteltävät aineistot ovat ainutlaatuisia ja aineisto tulkitaan sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2006, 155.)

Yksi keskeinen merkitys kvalitatiivisessa tutkimuksessa on se, että sillä voidaan kuvata ilmiöitä. Tutkimuksella ei pyritä yleistämään asioita, vaan tutkittavien omat kuvaukset asioista ovat tarpeellisia ilmiöiden ymmärtämisessä ja käsittämässä. Kvalitatiivista tutkimusta käytetään, kun halutaan selvitystä uuden ilmiön ymmärtämiseen. Laadullista tutkimusta voidaan pitää kaiken tutkimuksen pohjana ja lähtökohtana, sillä se vastaa siihen, mitä tutkitaan. Kun aineistosta tiedetään vain vähän, tutkimusmenetelmänä voidaan käyttää vain kvalitatiivista tutkimusta. Laadullista tutkimusta käytetään myös silloin, kun ilmiöstä halutaan mahdollisimman hyvä kuvaus ja syvälinen näkemys. (Kananen 2010, 37, 40,41; Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 74.)

Tämä tutkimus toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena ja siinä käytetään aineistonanalyysimenetelmää harjoittelun ohjaajakoulutukseen osallistuvien tuottamaa kirjallista materiaalia analysoitaessa. Tutkimuksella kuvataan ilmiöitä ja hoitajien kokemuksia opiskelijaohjauksesta. (Hirsjärvi ym. 2006, 128-130.)

Tämä opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun järjestämän hoitajille suunnatun harjoittelun ohjaajakoulutuksen kanssa. Tämä koulutus on Lapin Ammattikorkeakoulun työelämälle järjestämää koulutusta. Harjoittelun ohjaajakoulutuksessa on mukana 22 henkilöä Länsi-Pohjan ja Lapin sairaanhoitopiireistä. Heidän kouluttajinaan toimivat Lapin ammattikorkeakoulun lehtorit Tarja Lipponen ja Birgit Mylläri. Tutkimuksen aineisto kerätään hoitotyön ammattilaisilta, jotka osallistuvat harjoittelun ohjaajakoulutukseen.

Harjoittelun ohjaajakoulutukseen osallistuvien hoitajien tuottaman kirjallisen materiaalin analyysi, tulkinta ja johtopäätökset ovat tutkimuksen ydinasia. Aineiston analyysiksi valitaan sellainen tapa, joka tuo parhaiten vastauksen tutkimustehtävään. Tässä työssä käytetään induktiivista analyysiä, joka tarkoittaa tutkimuksen etenemistä yksittäisestä tutkimushavainnosta yleiseen havainnointiin ja yleistyksiin. Induktiivisen päättelyn tavoitteena on ymmärtää osallistujien näkökulma. (Kananen 2010, 40.)

Aineiston analyysin ensimmäisessä vaiheessa tutkittava materiaali puretaan osiin ja yhdistetään sisällöltään samankaltaiset osat. Toisessa vaiheessa aineisto tiivistetään kokonaisuudeksi. Tällä vastataan tutkimuksen tarkoitukseen ja tutkimustehtäviin. Aineiston tulkinta on uuden synteessin tekemistä näistä asioista. Aineiston järjestelytoimenpiteet riippuvat tutkimusstrategiasta, mikä on tässä tapauksessa kvalitatiivinen tutkimustyö. Kun tutkittava aineisto on kerätty, analyysiin on ryhdyttävä heti. Silloin on mahdollisuus vielä aineiston mahdolliseen täydentämiseen ja täten selventää tutkimusta. (Hirsjärvi ym. 2006, 209-210; Kylmä & Juvakka 2007, 23, 112–113.)

Saatuamme analysoitavan aineiston tutustuimme siihen lukemalla vastaukset useampaan kertaan läpi. Näin saimme selkeän käsityksen aineiston sisällöstä. Seuraavaksi erittelimme tekstin lauseet eri väreillä tekstin sisällön mukaan. Väreillä eroteltaviksi asioiksi nousivat ohjaus, tavoitteet, työyhteisö/ilmapiiiri, kansainväliset opiskelijat, perehdytys, ohjaajakoulutus, koulun osuus, asiakkaat ja palautteet. Tämän tehtyämme tulimme siihen tulokseen, että analysoitavaa aineistoa on riittävästi ja lisäaineistolle ei ole tarvetta.

Aineiston sisällön erittelyn jälkeen teimme lauseiden pelkistykseen excel-taulukkoa apuna käyttäen (liite 3). Pelkistettyä materiaalia tuli yhteensä 32 sivua. Pelkistykseen jälkeen ryhmittelimme eri sisältömateriaalit ala- ja yläluokkiin. Alaluokkia muodostui yhteensä 29 kappaletta ja näistä varsinaisia yläluokkia yhdeksän kappaletta. Ryhmittelyä tehdessämme jouduimme ajoittain palaamaan alkuperäiseen tekstiin varmistaaksemme asian sisällön.

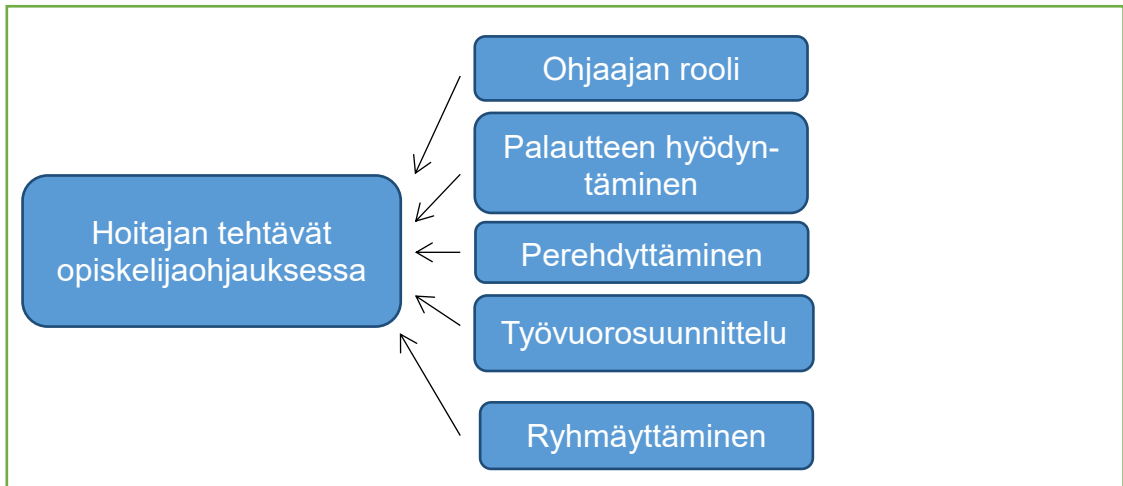
6 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimustulokset perustuvat hoitajien kuvauksiin ohjatussa harjoittelussa esille tulleista asioista. Hoitajien kirjoittamasta aineistosta muodostui seuraavia yläkategorioita: hoitajan tehtävät ohjatussa harjoittelussa, hoitajan kuvaukset ohjatun harjoittelun kehittämistä, yhteistyö koulun ja asiakkaiden/potilaiden kanssa ohjatussa harjoittelussa, hoitajan kokemukset ohjatusta harjoittelusta ja toiveet harjoittelun ohjaajakoulutukselle, kansainväliset opiskelijat ohjattavana sekä ohjatun harjoittelun tavoitteet, ongelmat ja haasteet. Tutkimusraportissa tutkijat kuvaavat tulokset kategorioittain ja täydentävät kuvauksia suorilla lainauksilla. Johtopäätökset on liitetty jokaisen kategorian alle.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka hoitajat kuvailevat opiskelijaohjausta. Tavoitteena on, että siitä saatavaa tietoa voisi hyödyntää opiskelijaohjausta ja harjoittelun ohjaajakoulutuksen sisältöä ja menetelmiä kehitettäessä.

6.1 Hoitajien tehtävät hoitotyön harjoittelussa

Hoitajien kuvaillessa harjoittelun ohjausta ilmeni paljon asiaa varsinaisista harjoittelun ohjauksen konkreettisista tehtävistä. Tärkeimmiksi nousseet tehtävät olivat perehdyttäminen, ryhmäyttäminen, ohjaajan rooli, palautteen hyödyntäminen ja työvuorosuunnittelu.

Kuvio 2. Hoitajan tehtävät opiskelijaohjauksessa

Ohjaajan rooli ohjauksessa on ollut ottaa vastaan opiskelijat ja perehdyttää tasapuolisesti, mutta silti yksilöllisesti. Ohjaustehtävä on kuulunut kaikille hoitajille tasapuolisesti ja ohjattavia on ollut paljon vuoden aikana. Ohjaajan tehtävänä on ollut olla kannustajana ja varsinkin suuntaavissa opiskeluissa ohjaajan antaman taustatuen merkitys on korostunut opiskelijan omatoimisuuden lisääntyessä. Ohjaaja on huolehtinut opiskelijan oppimistilanteista ja tarjonnut mahdollisuuden tavoitteiden saavuttamiseen. Tässä onkin korostunut tavoitteiden asettamisen tärkeys.

Yksilöllisyyden huomioiminen ohjauksessa on kuulunut ohjaajan rooliin. Kaikki eivät opi asioita samaan tahtiin ja ohjaajan onkin osattava antaa haasteita lisää taitojen karttuessa. Ohjaus on ollut tavoitteellista ja ohjaajan kiinnostuneisuus ohjaukseen on antanut opiskelijalle enemmän. Ohjaajan yhtenä tehtävänä on ollut toimia kannustajana tiedon hankkimisessa ja rohkaista pyytämään tarvittaessa neuvoa. Ohjaajaa on mahdollistanut opiskelijan perushoidon, hoitomenetelmien, hoitovälineiden ja kädentaitojen harjoittelemisen, myös tarkkuuden ko-

rostaminen tehtävissä on ollut tärkeää. Vuorovaikutustaidot, vastuun ymmärtäminen ja valmiudet hoitosuhdetyöskentelyssä sekä yhteistyön merkityksen korostaminen ohjauksessa ovat kuuluneet myös ohjaajalle. Ohjaajat pitivät rooliin ohjaajana antoisana, koska siinä on nähnyt syy-seuraussuhteita ja huomannut, kuinka teorian tieto syventyy käytännön työtä tehdessä.

"Harjoittelun ohjauksella tarkoitetaan hyvän hoitotyön käytännön opettamista opiskelijoille todellisessa hoitoympäristössä."

"Opiskelijat huomioidaan yksilöinä: jokainen ei opi kaikkia asioita samaan tahtiin. Ohjaajan osattava antaa lisää haastetta opiskelijalle huomattaessaan hänen taitojen karttuneen."

"Antoisaa on opastaa opiskelijoita huomaamaan syy-seuraus suhteita ja opettaa asioita käytännössä. On mielenkiintoista seurata, kuinka teorian tieto syventyy käytännön työtä tehdessä."

Tärkeänä tehtävänä ohjaajalla on ollut **palautteen hyödyntäminen**. Palautteet ovat pääasiassa olleet positiivisia, negatiiviset palautteet on käyty läpi henkilökohtaisesti asianosaisten kanssa. Ohjauksessa korostettiin jatkuvan palautteen tärkeyttä ja sitä, että palaute herättäisi keskustelua koko osaston keskuudessa. Toivottiin myös, että opiskelija arvioisi harjoittelua sekä suullisesti, että kirjallisesti.

"Hyvää ja rakentavaa palautetta on syytä antaa läpi koko harjoittelun ajan."

Perehdytyksessä pidettiin tärkeänä, että opiskelijat ottaa vastaan yleensä työpaikan opiskelijavastaava ja hänen poissa olleessaan jokin muu nimetty ohjaaja. Vastaanottavalla ohjaajalla tulee olla riittävästi aikaa varattuna perehdytykselle. Perehdytykseen kuuluvat osaston esittely, osaston toiminnasta kertominen, osaston toimintatapojen läpikäynti, turvallisuuteen liittyvät asiat sekä käytäntöön kuuluvat asiat. Opiskelijoita on myös kehoitettu tutustumaan omatoimisesti perehdytyskansioon.

"Yleinen ilmapiiri opiskelijoiden suhteen on osastollamme myönteinen. Mielellämme otamme opiskelijoita vastaan."

"Tavoitteenamme opiskelijaohjauksessa on säilyttää työyhteisömme rento työilmapiiri."

"Opiskelijat otetaan osaksi työyhteisöä."

Työvuorojen suunnittelussa pidettiin tärkeänä, että opiskelijan työvuorot olisivat mahdollisimman paljon samoja kuin ohjaajilla. Hyvänä ohjaajamääränä pidettiin kahta ohjaajaa. Opiskelijalle annetaan mahdollisuus tutustua muihin osastoihin mahdollisimman monipuolisesti ja työvuoroissa ollaankin valmiita joustamaan tarvittaessa.

"Opiskelijat pyrkisivät tekemään työvuoronsa oman ohjaajan mukaan. Kaikille nimetään kaksi ohjaajaa, joten pitäisi suurimmaksi osaksi onnistua oman ohjaajan mukana kulkeminen."

"Jokaisella hoitajalla on ohjausvelvollisuus."

Tärkeänä tehtävänä pidettiin opiskelijan **ryhmäyttämistä** työyhteisön jäseneksi. Toivottiin, että työilmapiiri olisi rento ja avoin myös opiskelijoita kohtaan.

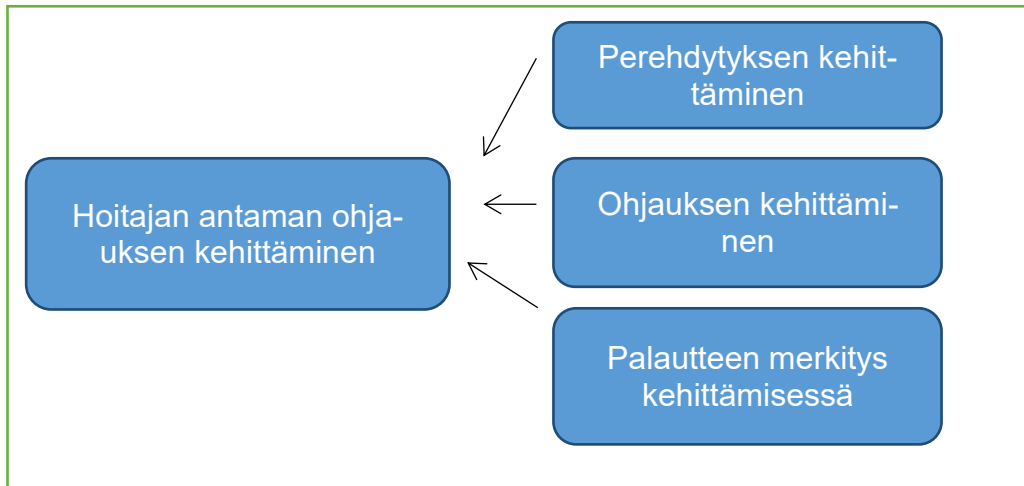
"Osastolla vallitsee myönteinen ja positiivinen ilmapiiri, johon opiskelijan on helppo tulla."

Johtopäätöksenä hoitajien tehtävistä hoitotyön harjoittelussa tulosten osalta selvisi, että hoitajat painottivat ohjausprosessin alussa perehdytyksen, oman ohjaajan, palautteen antamisen ja saamisen sekä työyhteisön jäseneksi ottamisen tärkeyttä. Ohjaajan tehtävänä on huolehtia ohjauksen järjestelyistä ja siitä, että opiskelijalla on nimetty henkilökohtainen ohjaaja. Henkilökohtaisen ohjaajan tehtäviin kuuluvat harjoittelun toteutuksen suunnittelu, tavoitteiden asettaminen ja tarkistaminen opiskelijan kanssa sekä konkreettinen ohjaus ja arviointi siten, että tavoitettuihin asioihin on mahdollisuus päästä. Harjoittelun ohjaajan tulee sitoutua opiskelijan ohjaukseen ja luoda turvallinen ja avoin ilmapiiri oppimiselle. (Elomaa ym. 2008, 25 & HUS, Opiskelijaohjauksen käsikirja.)

Kuten aikaisemmissa tutkimuksissa ilmenee, niin oppimiseen kuuluu tavoitteellisuus ja vastavuoroisuus (Oinonen 2000, 33). Niitä painotettiin myös tämän tutkimuksen aineistossa. Tutkimusaineistosta selvisi, että harjoittelijoita oli paljon vuoden aikana ja se oli tuonut haastetta hoitajien jaksamiselle. Lyhyen harjoittelujakson aikana opiskelijalle oli jäänyt kuva työyhteisön sisäisestä dynamiikasta ja ilmapiiristä. Siksi olisikin tärkeää, että työyhteisössä vallitsee ilmapiiri, joka luo suotuisat olosuhteet oppimiselle (Elomaa ym. 2008, 20.)

6.2 Hoitajien kuvaukset hoitotyön harjoittelun kehittämisestä

Opiskelijaohjauksen kehittämiseksi hoitajat kuvasivat asioita perehdytyksestä, ohjauksesta ja palautteen merkityksestä.

Kuvio 3. Hoitajan antaman ohjauksen kehittäminen

Aineistosta selvisi, että hoitajien mielestä opiskelijoiden **perehdyttäminen vaatii kehittämistä**. Osastoilta koettiin puuttuvan opiskelijoille tarkoitettua perehdytysmateriaalia sekä englanninkielinen versio perehdytyskansiosta. Myös harjoittelun alussa käytävä keskustelu opiskelijan kanssa koettiin tärkeäksi. Tällä keskustelulla pyritään selvittämään opiskelijan valmiudet kohdata vaikeita tilanteita työssä. Nämä koettiin selvänä kehittämisen kohteena.

"Harjoittelun alkaessa alkukeskustelu, opiskelijan valmiudet kohdata vaikeita tilanteita, esim. kuoleva potilas, elvytys, väkivalta."

Kaikkien työntekijöiden opiskelijaohjauuskoulutukseen osallistuminen koettiin tärkeäksi kehityskohteeksi työpaikoilla. Yleensäkin kaivattiin muutosten tekemistä ja **ohjauksen kehittämistä** ja näihin kaivattiin uusia ideoita. Vastauksissa tuli ilmi myös huoli opiskelijoiden työturvallisuudesta. Opettajan roolia harjoittelussa ja arvioinnissa pohdittiin sen rinnalla, kuinka itse osaa hoitajana opastaa opiskelijaa riittävän haastavien tavoitteiden laatimiseen. Kehittämiskohteena

vastauksissa pidettiin myös opiskelijan tuoreen tiedon hyödyntämistä ja muille jakamista.

"Työnantajamme tarjottua mahdollisuutta tähän koulutukseen osallistumiseen, tartuimme heti tilaisuuteen."

"Jonkinlaista kehittämistä ja muutosten tekemistä opiskelijanohjaus vaatii, mitä se sitten on, sitä täytyy nyt miettiä."

Palautteen merkitys opiskelijaohjauksen kehittämiseksi koettiin tärkeänä. Koettiin mukavana, että opiskelijat antavat palautetta ohjauksesta ja esittävät ehdotuksia työyksikön kehittämiseksi. Lisäksi pohdittiin, voisivatko opiskelijoiden harjoittelupaikkojen varausten seuranta netissä tehdä osaston kaikki työntekijät eikä vain opiskelijavastaavat. Myös mahdollisesti tulevaa sähköistä arviointilomaketta pidettiin kehittämisen arvoisena asiana helpottamaan opiskelijan arviointia. Mukavana koettiin myös se, että opiskelijat tuovat työyksikköön uutta tietoa ja uudenlaisia käytäntöjä.

"Opiskelijan antama palaute ja mahdollinen ehdotus työyksikön kehittämiseksi on aina kiiva."

"On mukavaa, kun opiskelijoiden myötä pääsee itsekkin kuulemaan oman alansa uusista tuulista ja käytänteistä."

Johtopäätöksenä hoitotyön harjoittelun kehittämisen tulosten osalta selvisi, että hoitajan on tärkeä tietää opiskelijan tavoitteet ja oman roolinsa ohjauksessa. Hoitajalta edellytetään tietämystä nykyisistä opiskeluvaatimuksista sekä valmiutta ohjaamiseen (Metropolia 2017). Siksi onkin tärkeää järjestää ohjaajakoulutusta, tätä painottivat hoitajat myös kirjoitelmissaan. Ohjaaminen edellyttää, että hoitaja tietää opiskelijan tavoitteet ja osaamisen tason, jotta voi ohjata opiskelijaa oikeisiin asioihin (Haapa ym.). Oppimisprosessi ohjatussa harjoittelussa alkaa perehdytyksellä (Elomaa ym. 2008, 32). Hoitajat kokivat, että perehdytyskansion, myös englanninkielisen, puute oli selvä kehittämisen kohde. Opiskelijan aikaisempi osaaminen ja kokemukset täytyy huomioida ohjauksessa (Haapa ym. 2014). Tämän tärkeyttä hoitajat korostivat vaikeita tilanteita kohdattaessa.

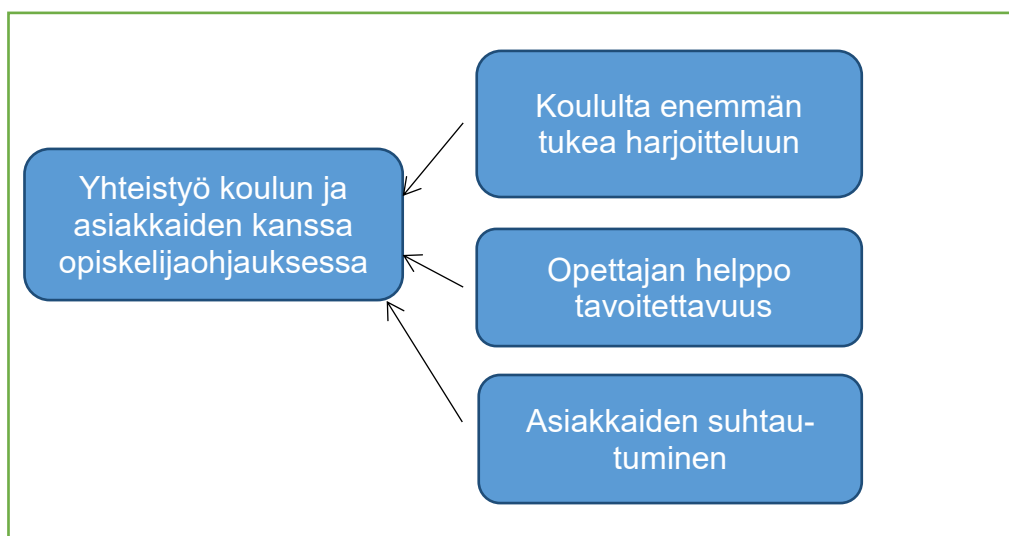
Ohjaajan rooli ohjatussa harjoittelussa on antaa ohjattavalle tarvittavaksi katsomansa tiedon sekä tarjota tietoa ammattilaisena aloitteellisesti ja ymmärrettä-

västi (Vänskä ym. 2011, 20). Hoitajat kokivat kehityksen kohteeksi ohjaajan roolin selkeyttämisen.

Opiskelijan tavoitteisiin pääsemiseksi ohjaajan tulisi aktivoida opiskelijaa kysymyksillä, antaa ja vastaanottaa palautetta ja kysyä perusteluja asioille (Elomaa ym. 2008, 29). Hoitajat kokivat tavoitteiden laatimisen ja niiden saavuttamisen kehittämisen kohteeksi yksikössään. Palautteen saaminen opiskelijoilta koettiin hyväksi ohjaamisen kehittämisen kannalta ja varsinaisen hoitajan työn kannalta.

6.3 Yhteistyö koulun ja asiakkaiden kanssa ohjatussa harjoittelussa

Hoitajat kuvasivat opiskelijan ja koulun sekä opiskelijan ja asiakkaiden/potilaiden välistä yhteistyötä. Koululta toivottiin lähinnä enemmän tukea harjoitteluun ja korostettiin opettajan helpon tavoitettavuuden merkitystä. Asiakkaiden suhtautumista opiskelijoihin kuvattiin myös jonkin verran.

Kuvio 4. Yhteistyö koulun ja asiakkaiden kanssa

Opiskelijat ja ohjaajat kaipaavat **koululta enemmän tukea harjoitteluun**. Hoitajien kertomuksissa nousi esille, että koulun asettamat tavoitteet olivat epäselviä opiskelijoille ja sitä kautta myös ohjaajalle ei muodostunut selkeää kuvaa harjoittelun tavoitteista ja tehtävistä. Koululta toivottiinkin enemmän rohkaisua ja

tukea epäselvissä tilanteissa. Toisaalta toivottiin koulun painottavan myös opiskelijan omaa vastuuta oppimiseen.

"Välillä opiskelijoilla itselläkin on epäselvää koulun asettamista tavoitteista ja tehtävistä."

"Koulussa olisi hyvä painottaa tavoitteiden merkitystä ja sitä, että jokaisella on päävastuu omasta oppimisesta."

Opettajan helppo tavoitettavuus harjoittelun aikana oli hoitajien mielestä tärkeää. Sen avulla saataisiin helposti ratkaistua mahdollisia ongelmia, kuten tavoitteiden selkiyttämistä. Toivottiin myös opettajan osallistumista tavoitteiden laadintaan. Harjoittelun arvioinnissa ja varsinkin tilanteissa, joissa mietitään harjoittelun läpipääsyn kriteereitä ja mahdollisen hylkäämisen perusteita, pidettiin tärkeänä, että opettaja olisi helposti tavoitettavissa. Aineistosta kävi ilmi, että **asiakkaat suhtautuvat** myönteisesti opiskelijoihin ja antavat opiskelijoiden tehdä tutkimuksia ja tarkastuksia.

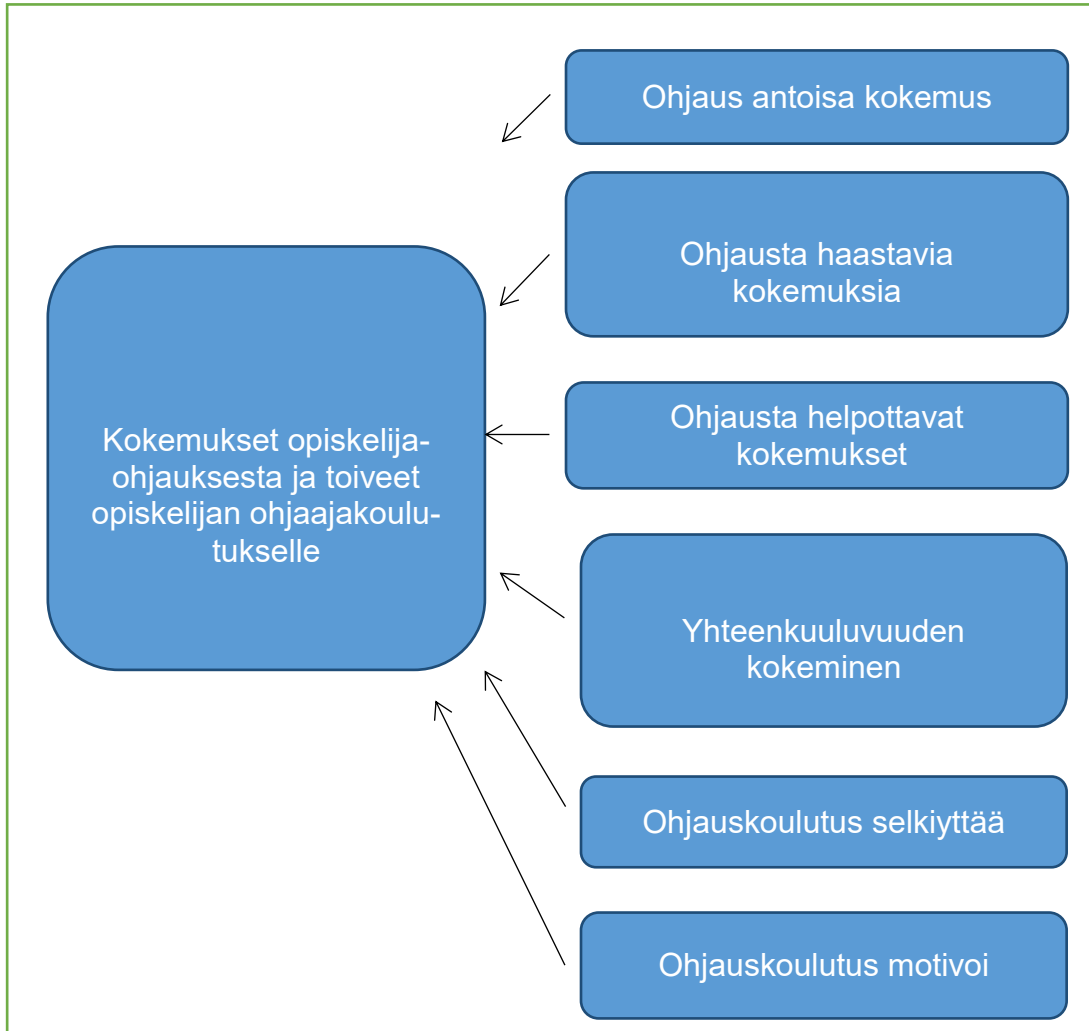
"Suurelta osalta henkilökuntaa toivottiin enemmän opettajan yhteydenpitoa harjoittelupaikkaan, mutta se lienee koulun resursseista kiinni?"

"Suurin osa asiakkaistamme antavat mielellään luvan opiskelijoiden tekemiin tutkimuksiin ja tarkastuksiin."

Johtopäätöksenä yhteistyöstä koulun ja asiakkaiden kanssa tulosten osalta selvisi, että hoitajat kokivat puutteita tiedonkulussa oppilaitoksen ja työyksikön välillä sekä opettajien tavoitettavuudessa. Pedagogisen osaamisen välittämisestä ja tiedonkulusta opiskelijaohjauksessa vastuun kantavat opettajat ja koulu. Tiedon tulisikin kulkea saumattomasti koululta työyksiköihin ja toisinpäin ja koulun ja opettajien tulisi pystyä tukemaan ohjaajia työyksiköissä. (Elomaa 2008, 34). HUSin Opiskelijaohjauksen käsikirjassa sanotaan, että hoitajalla tulee olla tietämys opiskelijan tavoitteista. Analysoitavassa tekstissä tuli ilmi, että hoitajat olivat kokeneet puutteita opiskelijoiden omassa tavoitteissa. Epäselvyydet vaikeuttivat samalla hoitajien opiskelijoille antamaa ohjausta sekä opiskelijoiden arviointia.

6.4 Hoitajien kokemukset harjoittelun ohjauksesta ja toiveet harjoittelun ohjaajakoulutukselle

Hoitajat kuvasivat erikseen ohjausta helpottavia ja haastavia kokemuksia. Ohjausta kuvattiin myös antoisana kokemuksena ja kuvattiin sitä, kuinka yhteenkuuluvuuden kokeminen ohjausprosessissa onnistuu. Toiveita ohjaajakoulutukselle kuvailtiin melko vähän.

Kuvio 5. Kokemukset opiskelijaohjauksesta ja toiveet opiskelijan ohjaajakoulutukselle

Hoitajien kokemukset opiskelijaohjauksesta olivat pääosin myönteisiä. Tutkimuksesta selvisi, että opiskelijoiden **ohjaus koettiin antoisaksi** ja mukavaksi. Koettiin, että opiskelijoiden ohjaaminen tuo itselle uutta tietoa ja vaihtoehtoisia työskentelymalleja. Myös opiskelijaohjauksen tuoma vaihtelu sekä hoitajan oman työn tarkastelu sitä kautta kriittisesti toi esille positiivisia ajatuksia. Koettiin, että motivoituneella opiskelijalla olisi mahdollisuus oppia paljon harjoittelu-

jakson aikana ja siksi toivottiin, että harjoittelut kestäisivät vähintäänkin neljä viikkoa.

"Motivoituneen ja omatoimisuuteen pyrkivän opiskelijan ohjaaminen on mukavaa."

"Opiskelijaa ohjattaessa joutuu myös itse ohjaajana miettimään omia toimintamalleja ja työskentelyään..."

Tutkimuksessa kävi ilmi, että opiskelijan omalla asenteella koettiin olevan valtavasti merkitystä harjoittelun sujumiseen. Koettiin, että negatiivisen palautteen antaminen on usein ollut aiheellista, vaikka väärinymmärryksiäkin on sattunut. Myös vastuuttomuus omista opinnoista **koettiin haastavaksi**.

"Valitettavasti löytyy myös niitä, jotka kulkevat ns. omia polkujaan, eikä aina ole tietoa missä opiskelija aikaansa viettää, kun ei töissä ole näkynyt."

Aineistosta selvisi, että hoitajat kokevat opiskelijan oman mielenkiinnon ja perehtyneisyyden **helpottavan ohjatun harjoittelun** sujumista. Myös opiskelijan ottama vastuu itsestään ja oppimisestaan koettiin myönteisenä asiana ja sen todettiin toteutuvan pääsääntöisesti. Hyvän alkuinfon ja ensivaikutelman luomista pidettiin tärkeänä. Perehdyttämispäivä koettiin hyvänä, koska silloin opiskelija saadaan tuntemaan itsensä tervetulleeksi ja ensimmäinen päivä on kiireetön. Toisaalta koettiin, että perehdytyspäivän puuttuessa pienikin perehdytys hetki on tarpeen uuden opiskelijan aloittaessa osastolla. Tärkeänä pidettiin, että opiskelijalla olisi joka vuorossa oma ohjaaja paikalla. Valmiiksi tehdyt työvuorot oman ohjaajan mukaan koettiin hyväksi niiden palvellessa sekä opiskelijaa että ohjaajaa. Niiden koettiin myös helpottavan opiskelijan arviointia.

"Opiskelijoiden vastuullisuus toteutuu pääsääntöisesti hyvin, eli töihin tullaan ajoissa ja sairastumisista ilmoitetaan..."

"Osastolla on koettu, että opiskelijoiden perehdyttämiseen varattu päivä on loistava, koska sillä saadaan opiskelijat saamaan tuntemaan olonsa tervetulleeksi ja tilanne kiireetön."

"...joka vuorossa opiskelijalla on ohjaaja paikalla."

Opiskelijat koettiin voimavarana työyhteisöissä ja yleinen ilmapiiri opiskelijoita kohtaan oli myönteinen. Koettiin, että hyvällä ohjauksella saatiin annettua myönteinen kuva työstä. **Yhteenkuuluvuuden kokemusta** toivat opiskelijoiden ja ohjaajien yhteiset taukohetket sekä opiskelijoiden mahdollisuus moniammatilliseen yhteistyöhön esimerkiksi fysioterapeutin kanssa.

"opiskelijat pitävät taukonsa yhdessä työntekijöiden kanssa. Se on mielestäni ollut erittäin hyvä ratkaisu ja on enemmän nykypäivää."

"Ohjaamisen ajatusmalliksi on otettu, että opiskelija voi olla tulevaisuudessa työkaveri, ja hyvällä ohjauksella on vaikutus opiskelijan myönteiseen kuvaan osastosta ja harjoittelusta."

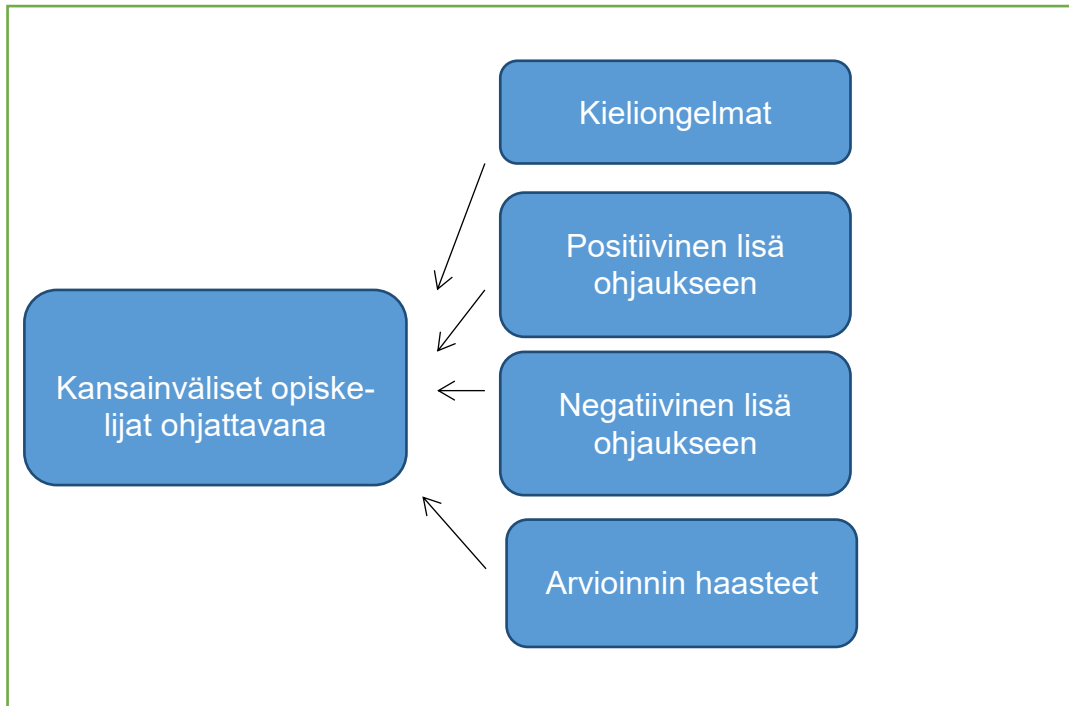
Hoitajien toivomuksia harjoittelun ohjaajakoulutukselle oli, että koulutus antaisi vastauksia epäselviin asioihin ja uusia ajatuksia ohjaukseen sekä **selkiyttäisi ohjauskäytäntöjä**. He eivät odottaneet tietoa pelkästään itselleen vaan kokivat saavansa viedä tietoa myös koko työyhteisölle. Koulutuksen toivottiin myös lisäävän innostusta ja kasvattavan **motivaatiota ohjaukseen**. Opiskelijoiden ammatillisen kasvun tukemiseen koulutuksesta toivottiin myös tietoa, jolloin opiskelija saisi irti harjoittelusta enemmän ja voisi kasvaa valitsemassaan ammatissa. Myös opiskelijoiden arviointiin toivottiin lisää työvälineitä.

"Tavoitteemme tälle koulutukselle on kehittää itseämme opiskelijaohjauksessa sekä tuoda tietoa myös koko terveysneuvonnan työyhteisölle. Toivomme työvälineitä myös opiskelijoiden arviointiin."

Johtopäätöksenä hoitajien kokemuksista harjoittelun ohjaamisessa sekä toiveista harjoittelun ohjaajakoulutukselle tulosten osalta selvisi, että hoitajat kokivat harjoittelun ohjaajakoulutuksen tarpeelliseksi. He odottivat sen selventävän epäselviä asioita ja tuovan motivaatiota sekä auttavan heitä kasvamaan ammatissaan. Ohjaustilanteessa ohjaaja on ohjattavan käytettävissä ja antaa ohjattavalle aikaa, huomiota, arvostusta ja kunnioitusta (Vänskä ym. 2011,16). Ohjaajan tulee sitoutua opiskelijan ohjaukseen ja luoda turvallinen ja avoin ilmapiiri oppimiselle (Kyngäs ym. 200,45). Oppiminen on prosessi, jossa oppija tiedostaa omia käsityksiään, muuttaa ja kokeilee niitä omien ajatteluominaisuuksien mukaan. Motivoitunut oppija pyrkii itsensä kehittämiseen ja hänellä on halu ja tarve siihen. Oppimiseen ja opettamiseen kuuluu tavoitteellisuus ja vastavuorisuus. (Oinonen 2000, 33; Frisk 2010, 8.) Aineistosta ilmeni, että edellä mainittujen asioiden ollessa kunnossa ohjaus on helppoa, antoisaa ja ohjausprosessista muodostuu yhteenkuuluvuuden tunne ohjaajan ja opiskelijan välille.

6.5 Kansainväliset opiskelijat

Hoitajat kuvasivat suhteellisen paljon kertomuksissaan kansainvälisiä opiskelijoita. He kuvasivat kansainvälisen opiskelijan ohjausta, siihen liittyviä negatiivisia ja positiivisia elementtejä sekä kieliongelmia. Myös kansainvälisten opiskelijoiden arviointiin liittyvät asiat herättivät paljon kerrottavaa.

Kuvio 6. Kansainväliset opiskelijat ohjattavana

Hoitajien kuvauksista selvisi, että kansainvälisiä opiskelijoita oli eri toimipisteissä vaihtelevasti, joissakin paikoissa oli paljon ja toisaalla vähän. Heidän kuvattiin tuovan oman osansa arkiseen työhön. **Kielitaidon puute** aiheutti ohjauksen kuormittumista tietyille hoitajille ja ohjaaminen vieraalla kielellä koettiin myös vaativammaksi. Kiireisessä työympäristössä kansainvälisen opiskelijan koettiin olevan mahdotonta pysyä perässä, koska aina ei ehditä kääntämään kieltä. Ongelmia aiheutui myös, jos opiskelija ei pystynyt omatoimisesti tekemään tehtäviä. Kielimuuri on voinut olla myös niin iso, että se on estänyt oppimista ja kuvattiinkin, että mm. kirjaaminen on melkein aina mahdotonta.

"On rankkaa, koska jokainen potilaan ja hoitajan välillä käyty keskustelu tulisi kääntää englanniksi, eikä opiskelija omatoimisesti pysty tekemään työtä kielitaidon puutteen takia."

Heidän kuvattiin piristävän ja tuovan **positiivisen** mahdollisuuden tutustua uusiin kulttuureihin ja tapoihin. Osalle työyhteisöistä kansainvälisten opiskelijoiden läsnäolo ei tuonut ongelmia, mutta valtaosasta kuvauksista selvisi, että kansainvälinen opiskelija tuo **negatiivisen lisän** opiskelijaohjaukseen. Kaikkiaan kansainväliset opiskelijat koettiin eriarvoiseksi verrattuna suomalaisiin opiskelijoihin.

"On hienoa tutustua uusiin kulttuureihin ja tapoihin tällaisen opiskelijan tullessa."

"Kansainväliset opiskelijat koetaan eriarvoisiksi verrattuna suomalaisiin opiskelijoihin."

Kansainvälisten opiskelijoiden **arviointi koettiin isoksi haasteelliseksi**. Oli koettu, että koulu vaatii päästämään opiskelijat harjoittelusta läpi, vaikka tavoitteet eivät olleet täyttyneet henkilökunnan mielestä. Ohjaajat olivatkin miettineet, millaiset tavoitteet kansainvälisen opiskelijan on mahdollista saavuttaa ja kuinka paljon kansainväliset opiskelijat saavat harjoittelusta irti.

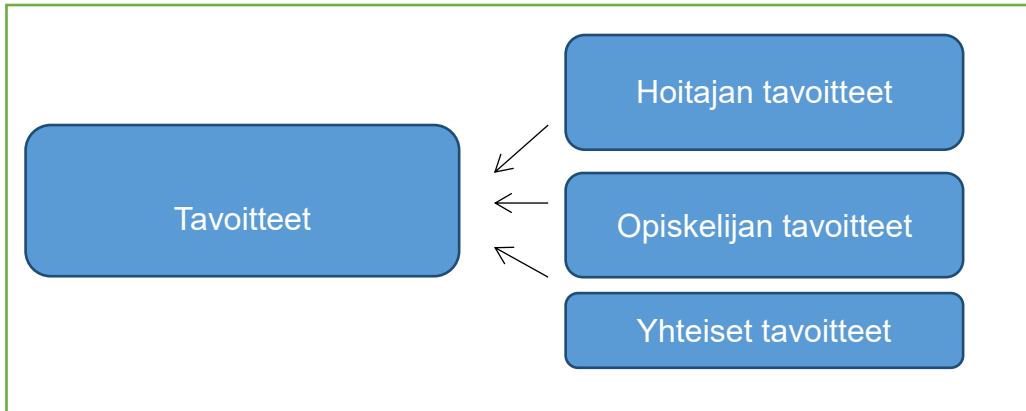
"Olemmekin työyhteisössä monesti pohtineet sitä, että minkälaiset kriteerit opiskelijan harjoittelun läpäisemiseen on."

Johtopäätöksenä kansainvälisten opiskelijoiden tulosten osalta selvisi, että heistä jäi negatiivinen kuva, koska ohjauksessa koettiin enemmän haasteita kuin positiivisuutta tuovia asioita. Haasteita toivat lähinnä kieliongelmat ja arviointi. Avoimuus ja aito kiinnostus erilaisiin ihmisiin ja heidän kulttuureihinsa on keskeinen perusta kansainvälisen opiskelijan ohjauksessa, kuten yleensäkin monikulttuurisessa ohjauksessa (Korhonen & Puukari 13, 272-273).

Tutkimuksessa kävi ilmi, että kansainväliset opiskelijat tuovat erilaisella kulttuurillaan vaihtelua työhön. Ohjaus koettiin valitettavan hitaaksi kielimuurin vuoksi. Monikulttuurisissa ohjauksissa voidaan joutua käyttämään tulkkia, joka hankaloittaa vuorovaikutusta. Ohjaustilanteissa pitääkin edetä verkkaisemmin eri kieltä tai kulttuuria edustavan oppijan kanssa kuin suomalaisen opiskelijan kanssa. (Onnismaa ym. 2000, 185 -191).

6.6 Ohjatun harjoittelun tavoitteet

Hoitajat kuvasivat harjoittelun tavoitteita ja erikseen hoitajan ja opiskelijan tavoitteita.

Kuvio 7. Tavoitteet

Hoitajien tavoitteita opiskelijoiden suhteen oli useita. Korostettiin ohjauksen hyvää laatua ja opiskelijaan asennoitumista siten, että hän on mahdollinen tuleva työtoveri. Kuvauksista kävi ilmi, että opiskelijoita arvostettiin ja heidän työpanostaan pidettiin tärkeänä. Tarkoituksena oli kehittää palautejärjestelmää työntekijöiden antamasta ohjauksesta siten, että palautteet harjoittelujaksoista olisivat molemminpuolisia, eikä vai opiskelijalle annettaisi palautetta. Huolellisella kirjanpidolla tavoiteltiin ohjauksen jakautumista kaikille hoitajille tasapuolisesti ja varmistettiin, että jokaisella opiskelijalla olisi kaksi nimettyä ohjaajaa.

Opiskelijan tavoitteista hoitajat kuvailivat tärkeäksi sen, että opiskelija pääsisi toteuttamaan hoitoja mahdollisimman itsenäisesti. Varsinkin suuntaavien opintojen aikana tehtävien itsenäisyys korostui. Opiskelijoita oli kehoitettu keräämään palautetta myös muilta kuin omalta ohjaajalta. Palautteen oli koettu helpottavan arviointia tilanteissa, joissa oma ohjaaja ei ole paikalla. Tavoitteena pidettiin, että opiskelija kääntyisi ongelmatilanteissa mahdollisimman nopeasti opiskelijavastaavan tai ohjaajan puoleen, jotta ongelmat ja ristiriidat saataisi selvitettyä. Suositeltavaa oli, että opiskelijan työvuorot olisivat samoja oman ohjaajan työvuorojen kanssa. Tavoitteena oli, että opiskelija pääsee mahdollisimman monenlaisiin toimenpiteisiin mukaan. Tärkeäksi koettiin myös se, että ensimmäiset harjoittelut suoritetaan perushoidon mukana ja suuntaavissa opinnoissa olevilla opiskelijoilla painopiste on suuntaavien opintojen määrittämisessä

tehtävissä. Tärkeänä pidettiin, että opiskelija hallitsee oman alan tiedot ja huomiota kiinnitettiin siihen, että vaativimpiin harjoittelupaikkoihin tultaisiin vasta opintojen suuntaavassa vaiheessa. Opiskelijan tulisikin pystyä arvioimaan omaa osaamistaan ja vastaamaan omasta kehittymisestä ja jatkuvasta oppimisesta.

Tutkimuksen vastauksista kävi ilmi, että **yhteisenä tavoitteena** oli saada kaikki opiskelijat tuntemaan itsensä työyhteisön jäseniksi ja tuntemaan yhteenkuuluvuuden tunnetta työyhteisöön. Tavoitteena pidettiin myös, että opiskelijat pääsivät osallistumaan työntekoon mahdollisimman paljon ja saivat siten harjoittelusta irti mahdollisimman paljon. Tärkeänä pidettiin myös harjoittelun onnistumista kokonaisuutena ja että ohjattavalle jäisi hyvä mieli jaksosta. Perehdytystä pidettiin tärkeänä asiana, että opiskelijat pääsisivät selville päiväjärjestyksestä, työstä ja työyhteisöstä. Oman nimetyn ohjaajan merkitystä korostettiin. Tärkeänä pidettiin opiskelijan ammatillisen kasvun tukemista ja korostettiin ohjaavan henkilökunnan merkitystä siinä.

"...pyrimme siihen, että opiskelija voi tutustua osastoon paremmin ja esimerkiksi päiväjärjestys tulee tutuksi."

"Harjoittelun tärkein tavoite on tukea opiskelijan ammatillista kasvua. Yksikön henkilökunta on vastuussa siitä. Taustalla on ammattihenkilön ammattitaitovaatimukset."

Johtopäätöksenä ohjatun harjoittelun tavoitteiden tulosten osalta selvisi, että hoitajat asettivat tavoitteeksi opiskelijan hyvän sopeutumisen työyhteisön jäseneksi. Pidettiin hyvin tärkeänä, että opiskelija tuntee olonsa tervetulleeksi työyhteisöön. Kyngäs ym. mukaan hyvän ohjaajan kuuluu sitoutua harjoittelun ohjaukseen ja luoda turvallinen ja avoin ilmapiiri oppimiselle. Vastauksissa korostui myös se, että opiskelija voi jonakin päivänä olla tuleva työkaveri. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että opiskelijat saivat osallistua taitojensa ja tavoitteidensa mukaan mahdollisimman paljon erilaisiin toimenpiteisiin. Näiden taitojen merkitys vastauksissa korostui, vaikka kliininen hoitotyö on esimerkiksi sairaanhoitajan koulutuksen osa-alueista vain yhdeksäsosa (Eriksson ym. 2015, 35).

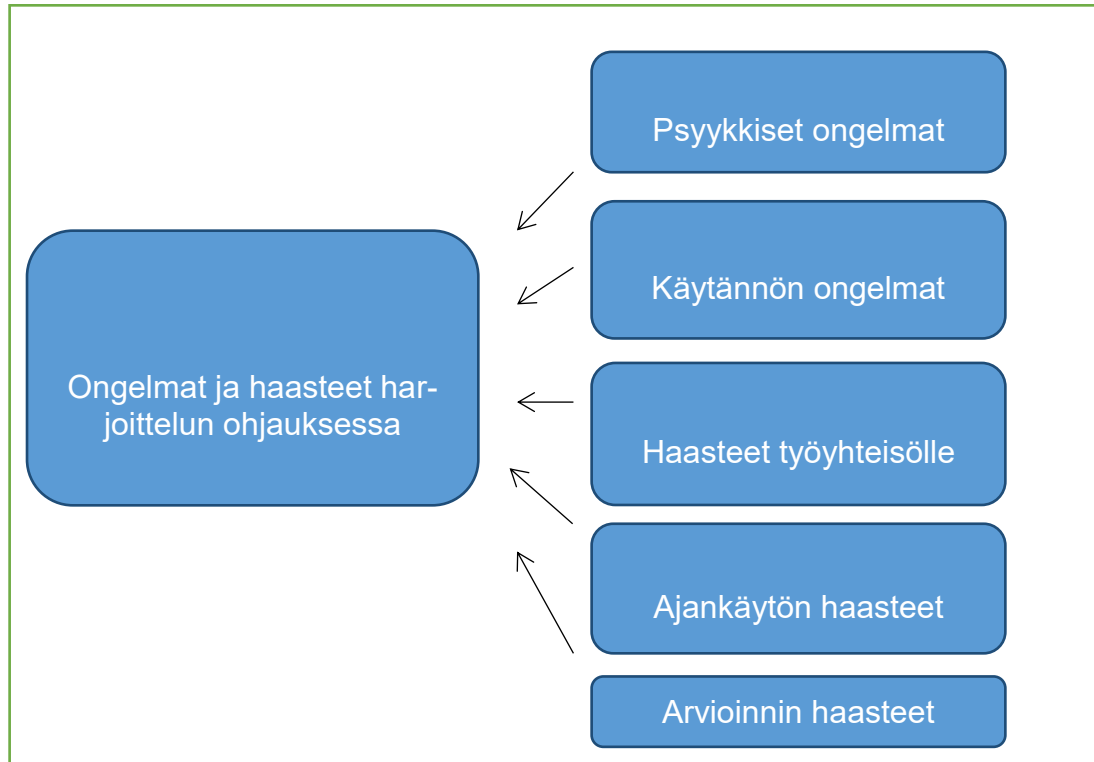
Hoitajien mielestä harjoittelun onnistuminen kokonaisuutena oli opiskelijan kannalta mielekästä ja kannustavaa. Hyvä perehdytys ja oman ohjaajan merkitys korostuivat vastauksissa. Elomaan ym. (2008) mukaan työyhteisön myönteinen ilmapiiri luo opiskelijalle suotuisat olosuhteet. Opiskelijan ammatillinen kasvu ja

ohjaajien merkitys sen tukemisessa oli keskeistä oppimisen kannalta. Opiskelijoiden työpanosta arvostettiin.

Koettiin, että palautetta olisi tärkeää myös saada ohjaajan roolissa eikä vain antaa sitä ohjattavalle. Palautejärjestelmän kehittäminen korostui. CLES-laatukselyn tarkoituksena on kerätä palautetta toteutettavan ohjauksen laadusta ja sen tavoitteena on kehittää opiskelijoiden ohjausta (HUS 2017). Tämän avulla saadaan palautetta työyksiköihin, mutta henkilökohtaiset palautteet ohjaajille jäävät saamatta.

6.7 Ongelmat ja haasteet harjoittelun ohjauksessa

Hoitajat kuvasivat opiskelijaohjauksesta aiheutuvia psyykkisiä ja käytäntöön liittyviä ongelmia sekä haasteita, joita kuvattiin tulevan työyhteisölle ajankäytöstä ja opiskelijoiden arvioinnista johtuen.

Kuvio 8. Ongelmat ja haasteet harjoittelunohjauksessa

Hoitajien kuvauksissa ilmeni myös opiskelijaohjauksesta johtuvia ongelmia ja haasteita. Ohjaaminen koettiin **psyykkisesti väsyttäväksi ja kuormittavaksi**, varsinkin jos lukuvuoden aikana oli aina joku ohjattava. Silloin loppukevästä ohjaajalla oli kaikkensa antanut olo. Ohjaajan tunne, että opiskelijaa pitää vetää perässä, koettiin myös rankaksi. Työyhteisössä koettiin olevan **käytännön ongelmia**. Oli koettu, että opiskelijoita oli ollut väärään aikaan. Tällöin ohjaus ei ollut onnistunut, koska osaston toiminta ei ollut ollut normaalia muuton yhteydessä. Ongelmia aiheutti myös oman ohjaajan poissaolo. Näitä varten oli suunniteltu opiskelijoiden ohjaajille omaa kansiota, josta selviäisi opiskelijan opintopolku ja ohjaajan tehtäväkuvaus harjoittelun ohjauksessa.

"Jokaista ohjaaminen joskus väsyttää/kuormittaa, jos peräkkäin koko lukuvuoden ollut aina joku ohjattavana."

"Mutta joskus jonkun opiskelijan ohjaaminen on rankkaa, kun tulee tunne, että opiskelijaa pitää "vetää" perässä."

Hoitajat kuvasivat melko paljon kirjoitelmissaan opiskelijaohjauksen haastavuutta. **Työyhteisölle aiheutuvia haasteita** ilmeni heti opiskelijan aloittaessa harjoittelua. Hoitajat kokivat haastavaksi saada vastaanotto riittävän hyvin järjestettyä, jotta luotaisiin hyvä pohja onnistuneelle harjoittelulle. Hoitajien motivaation ylläpitäminen koettiin myös haastavaksi tilanteissa, jossa opiskelijoita oli paljon ja ohjaajat väsyvät ohjaukseen oman työnsä ohella. Ohjaajan suhtautuminen ohjaukseen positiivisesti kuitenkin helpottaisi monisyistä ohjausprosessia, kaikilla ei kuitenkaan positiivisuutta ohjaukseen ollut. Haasteeksi koettiin opiskelijan riittävän ohjauksen saaminen työvuorojen vaihtuessa ja opiskelijan saama hyöty harjoittelusta. Tavoitteena kuitenkin haluttiin pitää, että opiskelija pääsisi mukaan mahdollisimman paljon moniammatillisiin työryhmiin ja tapaamisiin. Oli myös paikkoja, joissa ei ollut varsinaisia toimintamalleja opiskelijoita varten ja sen koettiin aiheuttavan hankaluutta ohjaukseen. Ohjaajan kyky ohjata eri lailla oppivia ja taustoiltaan erilaisia opiskelijoita koettiin myös haastavaksi. Toisaalta opiskelijoiden yksityiselämän ongelmat olivat viime aikoina nousseet harjoittelua hankaloittavaksi tekijäksi. Kaiken haastavuuden keskellä haluttiin ohjausprosessissa pitää mielessä, että opiskelija voi olla kuitenkin tuleva kollega.

"Onnistunut työharjoittelu edellyttää myös työyhteisön hyvää valmiutta ottaa vastaan opiskelija."

"Suuri määrä opiskelijoita aiheuttaa myös sen, että ohjaajat väsyvät ja jollain lailla olisi hyvä välillä saada myös hoitajia motivoitumaan paremmin ohjaukseen."

"...lähes koko ajan opiskelija mukana. Juuri kun on saanut yhden harjoittelun päätökseen, uusi opiskelija tulee jo seuraavalla viikolla."

Työvuorojen yhteensovittaminen ja **ajankäytön haasteet** korostuivat kuvauksissa. Ohjaus kuormitti ohjaajia eniten harjoittelun alussa, varsinkin jos perehdytykselle ei ollut varattu varsinaista aikaa, kuten ei kaikissa toimipisteissä ollut. Myöhemminkin harjoittelun aikana kiire koettiin haasteeksi ohjaukselle, jolloin opiskelija jäi helposti sivuun hyvistä oppimistilanteista kiireen vuoksi. Ohjausta annettiin hoitajan oman työn ohessa, työvuorot olivat työntäyteiset ja henkilökuntaa oli vähän. Myös työn hektisyys koettiin niin, että opiskelijalle ei jää aikaa. Opiskelijalta vaadittiinkin rohkeutta tulla mukaan kiireen keskelle. Ajanpuu-

te vaikuttaa myös opiskelijan arviointipalavereihin. Ohjaajilla ei ole riittävästi aikaa osallistua yhteisiin palavereihin opettajan kanssa vaan arviointi annetaan kirjallisesti tai suullisesti opiskelijalle.

"Haasteena opiskelijaohjauksessa osastollamme on työn hektinen luonne, akuutit tilanteet, jossa opiskelijat jäävät luonnollisesti hieman "jalkoihin". "

"Työn pitäisi olla rivakkaa ja tehokasta, mutta samalla pitäisi olla aikaa opiskelijalle ohjata häntä ja tarjota hänelle tukea oppimiseen."

Työvuorojen yhteensovittamisella pyrittiin siihen, että opiskelijan työvuorot jakautuisivat tasaisesti kaikkiin vuoroihin. Oli kuitenkin paikkoja, joissa perusjakson opiskelijat tekivät pelkkiä aamuvuoroja, jolloin ohjaajien vaihtuvuus oli suuri. Opiskelijan **arviointi koettiin haastavana** tilanteissa, joissa palautetta oli annettu vähän harjoittelun aikana. Ohjaajan jatkuva vaihtuminen vaikeutti myös arviointia. Vastauksien mukaan jokaiselle opiskelijalle nimetty aktiivinen ohjaaja helpottaisi arviointia. Opiskelijan saaman palautteen määrän ja laadun koettiin olevan riippuvainen myös opiskelijan omasta aktiivisuudesta, motivaatiosta ja tavoitteiden asettamisesta.

"... Jos opiskelijat tekisivät vuoronsa mahdollisimman pitkälti yhden hoitajan mukaan ja kulkisivat tämän mukana, olisiko opiskelijan oppimisprosessi johdonmukaisempi ja arvioinnin antaminen helpompaa?"

Johtopäätöksenä harjoittelun ohjauksen ongelmien ja haasteiden tulosten osalta selvisi, että hoitajat kokevat opiskelijaohjauksessa monenlaisia haasteita ja ongelmia. Oman työn ohella ohjaaminen koettiin haasteena, jos työssä oli kiirettä eikä opiskelijalle voinut antaa oppimisen mahdollisuutta itse tekemällä. Kuosmasen & Takkulan (2014, 19-20) mukaan väsymys tuo ohjaussuhteeseen negatiivisen asenteen. Liian usein ohjaajana toimiminen tai huonosti motivoituneen opiskelijan ohjaaminen koettiin väsyttäväksi ja rankaksi.

Työn hektisyyttä moitittiin siitä, että välttämättä ei jäänyt aikaa opiskelijan arviointipalavereihin opettajan kanssa. Kiire ja ajan vähyys korostuivat vastuksissa syyksi ongelmiin ohjauksessa.

Käytännön ongelmana vastuksissa pidettiin puutteellisia tietoja ohjauksen sisällöstä ja siitä, mitä hoitajalta edellytettiin opiskelijan ohjaamisen suhteen. Elomaan (2008, 34) mukaan ajallisten resurssien lisääminen opiskelijaohjauk-

sen kehittämiseksi olisi tärkeää. Erityisesti opiskelijavastaavat tarvitsisivat hänen mukaansa lisää aikaa toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Haasteena vastauksissa korostui hoitajien motivaation säilyttäminen opiskelijoiden ohjaukseen silloin, kun ohjattavia on usein tai työvuorot vaihtuvat. HUSin Opiskelijaohjauksen käsikirjassa 2.0 (2017) kuvaillaan, kuinka koko henkilökunnan sitoutuminen myönteisesti opiskelijaohjaukseen helpottaa ohjaajien työtä. Opiskelijan arviointi koettiin haasteelliseksi silloin, kun opiskelija oli saanut vain vähän palautetta. Tässäkin koko henkilökunnan vastuu opiskelijoiden ohjaamisessa korostuu. Ohjaajan positiivisen asenteen säilyttäminen koettiin tärkeänä haasteiden keskellä.

Taustoiltaan ja oppimiskyvyltään erilaiset opiskelijat koettiin haasteena. Myös Eloranta & Virkki (2011, 53) näkevät erilaiset oppijat haasteena ohjauksessa. Samalla he kuitenkin korostavat erilaisuuden rikkautta, kun oppimistyyliiltään erilaiset ihmiset kohtaavat ohjaustilanteessa. Viime aikoina myös opiskelijoiden yksityiselämän ongelmat olivat heijastuneet harjoitteluun. Ohjaajien täytyisikin muistaa, että oppimistyyliin vaikuttavat ikä ja kokemus sekä luontaiset valmiudet (Seitola ym. 2007).

7 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Humaanin ja kunnioittavan kohtelun edellyttämät näkökohdat huomioidaan kaikessa ihmiseen kohdistuvassa tutkimustyössä. Aineiston hankinnassa otetaan huomioon anonyymiuden takaaminen, luottamuksellisuus ja aineiston tallentaminen asianmukaisesti. Anonymiteetillä lisätään tutkijan vapautta käsitellä myös arkoja asioita. Tutkijan ei tarvitse huolehtia siitä, että paljastaisi henkilökohtaisia asioita tietyistä henkilöistä ja tutkittavat voivat olla vapaampia kertomaan aroistakin asioista anonymiteetin suojissa. Tutkimusaiheen valinta on jo eettinen ratkaisu. Tutkimusta tehdessä vältetään epärehellisyyttä, toisten tekstiä ei plagioi-da eikä toisten tutkijoiden tekstiä vähätellä. Tuloksia kerrotaan totuuden mukaisesti, niitä ei sepitetä eikä kaunistella eikä myöskään ylistetä kriitikittömästi. Raportointi ei saa olla harhaanjohtavaa tai puutteellista, vaan menetelmät selostetaan huolellisesti. (Hirsjärvi ym. 2006, 26-27.; Mäkinen 2006, 114.)

Tutkimukseen osallistuvia henkilöitä on kohdeltu eettisesti oikein kysyttäessä heidän suostumustaan tutkimukseen osallistumiseen ja materiaalin luovuttamiseen. Tiedon luovuttaminen oli vapaaehtoista. Tutkimuksen jälkeen tutkittavilta kerätty aineisto on hävitetty asiaan kuuluvalla tavalla.

Tutkimuksen reliaabelius, mittaustulosten luotettavuus, voidaan todeta siten, että kaksi tutkijaa päätyy samaan tulokseen. Tutkimuksen validius eli pätevyys merkitsee kuvauksen ja siihen liitettyjen selitysten ja tulkintojen yhteensopivuutta. Tutkijat voivat käyttää tutkimusselosteissa rikasteena suoria lainauksia analysoitavasta materiaalista ja näin tutkimuksen lukijalle jää kuva, mihin tutkija päätelmänsä perustaa. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijoiden tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta kaikissa tutkimuksen vaiheissa. (Hirsjärvi ym. 2006, 216 -218.)

Tutkimustuloksista odotettiin selviävän, kuinka hoitajat kokevat harjoittelun ohjauksen osana työtään. Näkyikö harjoittelun ohjauksessa haasteellisuutta ja kuinka sen sovittaminen työhön onnistuu hoitajan arjessa. Millainen on opettajan, opiskelijan ja ohjaajan välinen yhteistyö. Millaista on yhteistyö opiskelija-asioissa työnantajan kanssa ja saako työnantajalta riittävästi tukea. Liittyykö harjoittelun ohjaukseen työilmapiiriin ja ajankäyttöön vaikuttavia asioita sekä kuinka kansainväliset opiskelijat vaikuttavat ohjaukseen.

8 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka hoitajat kuvaavat harjoittelun ohjausta. Tavoitteena oli saada tietoa hoitajien kokemuksista opiskelijaohjauksesta sekä ennako-odotuksista harjoittelun ohjaajakoulutukseen liittyen. Tutkimus saavutti tavoitteensa ja siitä saatiin ajankohtaista tietoa, jota voidaan hyödyntää opiskelijaohjausta ja harjoittelun ohjaajakoulutusta kehittäessä.

Tutkimuksen toteuttamisessa haasteellista oli varsinainen analyysin tekeminen ja ymmärrys mitä tutkimuksella todellisuudessa tarkoitetaan ja mitkä ovat sen vaatimukset. Tutkimuksen tekeminen vaatii paljon aikaa ja perehtymistä aiheeseen laajasti. Koimme, että aika jonka käytimme tutkimukseen, oli sopiva. Aloitimme tutkimuksen syksyllä 2016 ja työ oli valmis syksyllä 2017. Tässä ajassa pystyimme sisäistämään tutkimuksen aiheen hyvin. Saimme tutkimuksesta paljon hyötyä myös omaan tulevaan sairaanhoitajan työhömmä ja siihen sisältyvään opiskelijaohjaukseen. Omiin opintoihimme kuuluvien harjoittelujen myötä olemme saaneet seurata opiskelijaohjausta läheltä ja tehdä havaintoja tutkimuksen aiheista.

Tutkimuksen aihe oli mielenkiintoinen ja tutkimuksen edetessä mielenkiinto asiaa kohtaan syveni. Teoriatiedon yhdistäminen tutkimuksessa käytettävissä olleeseen materiaaliin toi paljon uutta tietoa ja uusia näkökulmia aiheeseen. Hoitajien tuottamassa kirjallisessa materiaalissa yllätti kansainvälisten opiskelijoiden suuri määrä ja siitä opiskelijoiden ohjaamiseen syntyvät haasteet. Useissa vastauksissa käsiteltiin myös palautteen antamista ja saamista. Useat hoitajat kokivat, että opiskelijan loppuarvioinnissa myös ohjaaja voisi saada palautetta työstään ohjaajana.

Hoitajien kokemuksia opiskelijaohjauksesta on tutkittu jo jonkin verran aikaisemminkin. Jatkotutkimuksena tekemällemme tutkimukselle voisi olla harjoittelun ohjaajakoulutukseen osallistuvalla ryhmällä kysely, joka tehtäisiin harjoittelun ohjaajakoulutuksen jälkeen. Tämä voisi selvittää hoitajien kokemia hyötyjä käymästään ohjaajakoulutuksesta, mitä koulutus heille antoi ja vastasiko koulutus odotuksia. Samalla voisi selvittää heidän kehittämis ehdotuksiaan ohjaajakoulutukseen ja eri koulutuksien ohjausopintoihin. Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää suunniteltaessa seuraavan harjoittelun ohjaajakoulutuksen sisältöä.

LÄHTEET

- Elomaa, L., Lakanmaa, R-L., Palta, H., Saarikoski, M. & Sulosaari, V. 2008. Taitava harjoittelun ohjaaja. 2. painos. Tampere: Juvenes Print.
- Eloranta, T. & Virkki, S., 2011. Ohjaus hoitotyössä. Latvia: Livonia Print.
- Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M & Moisio, E-L. 2015. Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen. Sairaanhoidajan tulevaisuus hanke. Porvoo: Bookwell Oy.
- Frisk, T. (toim.), 2010. Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana. Helsinki: Kyriiri Oy.
- Haapa, T., Eckardt, M., Koota, E., Kukkonen, P., Pohjamies – Molander, N. & Ruuskanen, S. Hus opiskelijaohjauksen käsikirja. Viitattu 30.11.2016.
<http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/terveysalan-opiskelijat/Documents/HUS%20Opiskelijaohjauksen%20k%C3%A4sikirja%20nettiversio.pdf>
- Haapa, T., Eckardt, M., Koota, E., Kukkonen, P., Pohjamies, N. & Ruuskanen, S. Hus Opiskelijaohjauksen käsikirja 2.0. Viitattu 12.10.2017.
<http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/terveysalan-opiskelijat/Documents/HUS%20Opiskelijaohjauksen%20k%C3%A4sikirja%2020%20ja%20liitteet.pdf>
- Helander J. 2000. Oppiminen ratkaisusuuntautuneessa terapiassa ja ohjauksessa. Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Tutkimuksia 169.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2006. Tutki ja kirjoita. 12. Painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Hus. Cles-laatukysely. <http://www.hus.fi/tyopaikat/opiskelijat-ja-harjoittelu/Sivut/CLES-laatukysely.aspx>. Viitattu 10.10.2017.
- Jääskeläinen, L. 2009. Sairaanhoidaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana. Pro Gradu tutkielma. Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos.
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen - Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. 3. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro.
- Kuosmanen, V. & Takkula, T. 2014. Opas käytännön opiskelun ohjaukseen ja ohjaajana kehittymiseen. 2. painos. Rovaniemi: Lapin AMK, viestintäyksikkö.
- Korhonen, V. & Puukari, S. 2013. Monikulttuurinen ohjaus ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS- kustannus.
- Kylmä J. & Juvakka T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Kyngäs, H., Kääriäinen, M., Poskiparta, M., Johansson, K., Hirvonen, E. & Renfors, T. 2007. Ohjaaminen hoitotyössä. WSOY Oppimateriaalit.

Lapin AMK, Ohjatun harjoittelun työkirja sairaanhoitajaopiskelijoille.

Lapin AMK, Tutkintosääntö. Viitattu 17.2.2017.

<http://julkiset.lapinamk.fi/DropOffLibrary/Lapin%20AMK%20tutkintos%C3%A4%C3%A4nt%C3%B6.pdf>

Lapin sairaanhoitopiiri; Opiskelijat – sosiaali- ja terveydenhuolto; CLES-opiskelijaohjauksen palautelomake. Viitattu 17.2.2017

<https://www.webropolsurveys.com/Answer/SurveyParticipation.aspx?SDID=Fin1244288&SID=91d65308-d550-46d4-8ed0-bbfc99fea2a5&dy=949706957>

Luovi.fi. Ammattiopisto Luovi. Asiantuntijapalvelut. Konsultaatio.

<https://luovi.fi/asiantuntijapalvelut/konsultaatiot/>. Viitattu 10.10.2017.

Länsipohjan sairaanhoitopiiri; kehittäminen ja koulutus; opiskelijat; terveysalan koulutuksen vastauslomake. Viitattu 17.2.2017

<https://www.webropolsurveys.com/Answer/SurveyParticipation.aspx?SDID=Fin199416&SID=70705bf5-9a59-401f-8bcb-6482ce585f29>

Metropolia.fi. Viitattu 21.2.2017 <http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-aikuiset-sosiaali-ja-terveysala/hoitotyö-sairaanhoitaja/>

Mäkinen, O. 2006. Tutkimuseetiikan ABC. Helsinki; Tammi.

Niekka, T., Teuri, R. & Tarr, T. 2015. Harjoittelun ohjaus kuntoon. Sairaanhoitaja. 04.2015, 34-36.

Nurse Education Today 31 2011, 763-766. Viitattu 13.10.2017.

http://scholar.google.fi/scholar?q=perceptions+of+extrinsic+factors+that+contribute+to+a+nursing+internship+experience&hl=fi&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar_t&sa=X&ved=0ahUKEwjQjd7Sm_XWAhUCApokHewWD6QQgQMIIjAA

Oinonen, I. 2000. Harjoittelun ohjaus hoitotyön koulutuksen eri vaiheissa. Saarijärvi: Gummerus kirjapaino Oy.

Onnismaa, J., Pasanen, H. & Spangar, T. 2000. Ohjaus ammattina ja tieteenalana 2. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Rikkilä, E. 2016. Riittävätkö ohjaajien paukut. Super. 10.2016, 31-33.

Seitola, T., Tarvainen, V. & Hyyti, H. 2007. Oppimistyylin yhteys oppimiseen. Viitattu 14.12.2016. https://www.hyyti.fi/materiaali/070312_tutkielma_aihe6.pdf

Soikkeli, A. & Savolainen, V. 2007. Sairaanhoitajan kokemuksia hoitotyön opiskelijoiden ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksesta. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Tilastokeskus. Koulutustilastot, tilastokeskus

http://www.stat.fi/til/akop/2014/akop_2014_2015-04-16_tau_006_fi.html

Vuorio-Suominen, H. 2012. Osastonhoitajan tehtäväkuva prosessijohtamisessa. Viitattu 21.2.2017 <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/43412/Vuorio-Suomi->

[nen_Hanna.pdf;jsessionid=58645E1AEDB83A5BE0A5409BBA6449C7?sequence=1](#)

Vänskä, K., Laitinen – Väänänen, S., Kettunen, T. & Mäkelä, J. 2011. Onnistuuko ohjaus. Helsinki: Edita Prima.

LIITTEET

Liite 1. Harjoittelun ohjaajakoulutus, ennakkotehtävä

Liite 2. Harjoittelun ohjaajakoulutus, koulutusesite

Liite 3. Esimerkki sisällön analyysistä

HARJOITTELUN OHJAAJAKOULUTUS (5op)

AIKA:

PAIKKA:

Aloitus klo

ENNAKKOTEHTÄVÄ

Keskustele työkavereittesi kanssa työyhteisösi harjoittelun ohjauksesta. Kirjaa esiintulevat ajatukset, tuntemukset havainnot ja toimintamallit.

Kirjaa kuvauksiasi vähintään yksi A 4. Kirjoita ihan vapaasti ajatuksiasi, tunteuksiasi ja työyhteisösi toimintaa. On tärkeä, että pohdit asiaa ja kirjoitat ajatuksesi muistiin. Ne ovat merkittäviä koulutusprosessin sisällölliseen painottamiseen. Tallennetaan tehtävä moodleen, jonka käyttö opitaan koulutuksen ensimmäisenä päivänä.

Tervetuloa koulutukseen.

Kouluttajat: Tarja Lipponen tarja.lipponen@lapinamk.fi & Birgit Mylläri birgit.myllari@lapinamk.fi

OHJAAJAKOULUTUKSEN LAAJUUS

Kontaktia 40t / 1.5op

Ennakkotehtävä 20t / 0.5op

Keskustelut työyhteisössä ja kirjallinen kuvaus

Kehittämistehtävä 80t / 3op

Muoto: Kirjallinen tehtävä, prosessikuvaus, osastotunti, video, diasarja, työyhteisön jäsenten haastattelut ohjauksen kehittämisestä tai jokin luova ratkaisu. Tehtävä esitetään ----- ryhmässä. Tehtävässä tulee käyttää 5-10 lähdettä; artikkelia, tutkimuksia tai teorioita.

Harjoittelun ohjaajakoulutus

Ajankohdat

Paikka

Hyvinvointipalveluluiden osaamisala, Meripuistokatu 26, Kemi. Auditorio,
2. kerros.

Kohderyhmä

Opiskelijoiden käytännön harjoittelun ohjaajat.

Tavoite

Antaa osallistujille valmiuksia toteuttaa ja kehittää harjoittelun ohjausta omassa työyhteisössä.
Tarjota uusia menetelmiä ja näkökulmia harjoittelun ohjaukseen ja opiskelijanoppimisen edistämiseen.

Toteutus

Koulutus toteutetaan monimuoto-opetuksena.
Lähiopetuspäivät järjestetään kerran kuukaudessa (yhteensä viisi päivää). Välitehtävät suoritetaan omillatyöpaikoilla.

Sisältö

Päivien toteutustapaan ja sisältöön tehdään tarkennuksia osallistujien tarpeiden mukaan.

Teema 1

- Sairaanhoidajan osaamisvaatimukset /kompetenssit Parityöskentelynä käydään läpi SH:n osaamisvaatimuksia.
- Esittäytymiset / Haastattelu työn näkökulma
- Kehittämishaasteet
- Sairaanhoidajan AMK-tutkinto ja ops
- Moodle opetus

Teema 2

- Minä oppijana ja ohjaajana
- Ohjaus opintojen eri vaiheessa. Vuorovaikutteiset ohjaus harjoitukset soppelissa
- Vastaanotto ja perehdytys
- Ohjausprosessi ja jatkuva palaute
- Ammatillisen osaamisen kehittyminen ammattitaitoa edistävässä harjoittelussa
- Loppupalaute, rakentava palaute, harjoittelun hylkäämisen kriteerit
- STM moniste

Teema 3

- Yhteistyö; miten koulutamme osaavia työntekijöitä yhteistyössä. Miten hyödynnämme erilaisuutta työyhteisössä? 16-tyyppiä.
- Erilaisten tyyppien kohtaaminen. Mihin voi vaikuttaa? Mihin ei voi vaikuttaa? Hankalat tyypit työpaikalla.
- Tiimitaituri video tai Luovavuorovaikutus
- Artikkelien tai tehtävien tilannekatsaus.

Teema 4

VOO- malli

Soppeli A202 Harjoitukset

- Artikkelien tai tehtävien tilannekatsaus.
- KV SH / Hannele Pietiläinen

Teema 5

Tehtävien esittelyt.

Palaute ATK –luokka

- Opiskelijavastaavana toimiminen
- Ohjaaja roolimallina
- Kouluttajan vastuu – työelämän vastuu
- Koulutuksen päätös ja palaute (iltapäivä)

Hinta 290 €/ osallistuja + 24% alv sisältäen mahdollisesti jaettavan materiaalin. Kahvit ja lounaat ovat omakustanteisia (opiskelijahintaan). Koulutus laskutetaan yhdessä erässä sen toteutumisen jälkeen.

Ilmoittautuminen: Koulutukseen ilmoittautuminen viimeistään X. Koulutus toteutuu, mikä ilmoittautujia on vähintään 20 hlöä. Maksimiosallistujamäärä on 25.

Sitovat ilmoittautumiset koulutusportaalin kautta:

<http://www.lapinamk.fi/fi/Tyoelamalle/Henkiloston-koulutus--ja-kehittamispalvelut/Hyvinvointi>

Koulutuksen ehdot Mahdolliset peruutukset tulee tehdä vähintään kaksi viikkoa ennen koulutuksen alkamisajankohtaa, muussa tapauksessa veloitetaan tilaajalta puolet koulutuksen hinnasta. Koulutukseen kokonaan saapumatta jättäminen ilman erillistä ilmoitusta tai siihen järjestettyä si-jaista, veloitetaan koulutuksesta täysi hinta.

Lisätietoja Lehtori Tarja Lipponen, tarja.lipponen@lapinamk.fi.

Lehtori Birgit Mylläri birgit.myllari@lapinamk.fi

Lehtori Hannele Kauppila, Arctic Power palveluliiketoiminnan koordinaattori
hannele.kauppila@lapinamk.fi

LIITE 3. ESIMERKKI SISÄLLÖN ANALYYSISTÄ

